

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ปฏิญญา แพ่งกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ปฏิญญา แพ่งกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL BASED ON THE FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

PATHINYA PANGKUL

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	:	**ปฏิญญา แพ่งกุล**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**รศ. ดร. สุเทพ เมยไธสง**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....
(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(รศ. ดร. สุเทพ เมยไธสง)

กรรมการ .....
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ. ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. พรทิวา ชนะโยธา)

กรรมการ .....
(ดร. วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Academic Administration Model Based on the Four Paths to Accomplishment of School Administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2
Student's Name	:	Pathinya Pangkul
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Assoc. Prof. Dr. Suthep Maythaisong

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst. Prof. Dr.)

Thesis Committee :
Chairman .....
(Asst. Prof. Dr. Chumnian Pollaharn)

Member (Advisor) .....
(Assoc. Prof. Dr. Suthep Moeithaisong)

Member .....
(Phrakhruvichitpanyaphorn, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Dr. Porntiwa Chanayotha)

Member .....
(Dr. Vimonporn Suwanseantawee)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	:	**ปฏิญญา แพ่งกุล**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมยไธสง**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิค $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็น ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก ($PNI_{modified}$ =0.38) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และ ด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดผลประเมินผล

และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6) ด้านการนิเทศการศึกษา 3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ รูปแบบ, การบริหารงานวิชาการ, หลักอิทธิบาท 4

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ABSTRACT

Thesis Topic	:	**Academic Administration Model Based on the Four Paths to Accomplishment of School Administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2**
Student's Name	:	**Pathinya Pangkul**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Assoc. Prof. Dr. Suthep Maythaisong**

The objectives of this research were 1) to study the current situation, desirable conditions, and necessary requirements for the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, 2) to create a model for the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, and 3) to evaluate a model for the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. It was a mixed-method research. The sample group consists of 351 teachers. The tools used to collect data were questionnaires and suitability assessment forms, the possibilities had a Content Validity between 0.67–1.00, and data collection instruments used include questionnaires and assessments of suitability and feasibility. The content validity ranges from 0.67 to 1.00, and the reliability coefficient was 0.968. Data analysis was performed using standardized software to calculate percentages, means, standard deviations, and the PNI modified technique.

The results show that:

1. The current state of the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators, overall and each aspect were moderate, desirable condition, overall and each aspect was at a high

level, necessity in teaching management had the first highest need priority index (PNI modified = 0.38), followed by development of innovative media and educational technology, curriculum arrangement, development of promote learning resources, assessment and transfer of academic results, and educational supervision, respectively. 2. The model of the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators. It consisted of six aspects were: 1)Teaching and learning management 2) Media, innovation, educational technology development 3) Curriculum development 4) Development encourage learning resources 5) Assessment and transfer of learning results 6) Education supervision. 3. The results of the evaluation of the academic administration model based on four paths to accomplishment of educational institution administrators found that the model was appropriate, and possibilities were the highest level. It can be used to develop academic administration effectively.

Keywords : Model, Academic Administration, Four Paths to Accomplishment

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ช่วยอำนวยความสะดวก ติดตามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัว และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาและตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปฏิญญา แพ่งกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญ..... ญ

สารบัญตาราง..... ฐ

สารบัญภาพ..... ฒ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 2

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ..... 3

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ (Model)..... 7

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร..... 15

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ..... 20

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4..... 48

2.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4..... 52

2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)..... 54

2.7 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย..... 62

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 76

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 83

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 84
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 84
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 86
3.3 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 87
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 87
3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 87
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 89
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 89
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 90
4 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 92
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 92
4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 92
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 93
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 121
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 121
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 128
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 130
บรรณานุกรม..... 132
ภาคผนวก..... 137
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 138
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 140
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องเมือ (Try – out)..... 145
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม..... 147
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบ..... 156

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ฉ เครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 158
ภาคผนวก ช แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ..... 165
ภาคผนวก ซ ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 169
ภาคผนวก ฌ ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบประเมิน..... 174
ประวัติผู้วิจัย..... 176

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93
4.2	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม.....	94
4.3	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร...	96
4.4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	97
4.5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน.....	100
4.6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	102
4.7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา.....	104
4.8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา..	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.9 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท4ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวม..... 108

4.10 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 109

4.11 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา..... 110

4.12 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร..... 111

4.13 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้..... 112

4.14 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน..... 113

4.15 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา..... 114

4.16 ผลการวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร งานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม..... 120

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	รูปแบบลักษณะที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด.....	10
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	83
4.1	รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	119

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4) หน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คือ สถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน หรือ หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและบริหารครูให้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม ปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน

การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของบุคคลเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนที่สำคัญที่สุดก็คือ การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นงานหลักของโรงเรียนที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีความสำคัญสูงสุดและเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาทั้งระบบ โรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและสังคม แต่หากงานวิชาการของโรงเรียนไม่เข้มแข็งโรงเรียนนั้นๆ ก็มักจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนของผู้เรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2565 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และทดสอบ PISA (Program for International Student Assessment) ปี 2565 ที่ดำเนินการโดย OECD (The Organization for Economic Co-operation and Development) พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนทุกด้านอยู่ในกลุ่มต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนโดยเฉลี่ยมีความรู้และความสามารถในการใช้ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานนานาชาติรวมทั้งค่าเฉลี่ยคะแนนดังกล่าว ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน เนื่องจาก ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทยทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการจึงต้องใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 เป็นคุณธรรมนำไปสู่ความสำเร็จได้ที่มีองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ 1 ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ ความเพียร คือขยันหมั่น ประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ท้อถอย 3) จิตตะความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ไม่ปล่อยให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา ความไตร่ตรอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546, หน้า 35)

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาระดับการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษารูปแบบ ข้อเสนอแนะการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท4ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.2.2 รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีลักษณะอย่างไร

1.2.3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.3.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.3.3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยใช้กรอบแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ปาริฉัตร โชติขันธ์(2560) ชนิกา บรรจงปรุ (2562) กมล ภู่ประเสริฐ (2545) ทองใส เทียบดอกไม้ (2545) ณัฏฐณิกานต์ ทองโคตร (2564) ซึ่งสังเคราะห์ออกมาได้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัดผลประเมินผล และเนินการ เทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา

อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองตั้งเป้าหมายเอาไว้ 4 ประการ ได้แก่ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต2 ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 3,421 คน (ข้อมูลครูและบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 : 10 มิถุนายน 2565)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตาม ตารางของ (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงในพรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2554, หน้า 80) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน

1.4.2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 333 โรงเรียน

1.4.2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใชระยะเวลา เพื่อทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน มกราคม - พฤศจิกายน 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 รูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบหรือแบบจำลองที่แสดงความเกี่ยวข้องระหว่างสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน มีเหตุผลร่วมกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นโดยเฉพาะการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.5.2 การบริหาร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

1.5.3 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข

1.5.4 รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 หมายถึง รูปแบบหรือปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) 4)ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) 6) การนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ซึ่งมีความหมายที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดังนี้

1.5.4.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสนับสนุน ครู ให้มีความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถามว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการ” ด้วยความเอาใจใส่จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอสนับสนุนให้มีการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

1.5.4.2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา (M-Media) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณดำเนินการสร้างสื่อการเรียนรู้ การดำเนินการจัดทำจัดหาและพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน การดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

1.5.4.3 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการตามแผนงานบริหารวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม “ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียรและมีความพยายามเอาใจฝักใฝ่ดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติ” เพื่อให้

บรรลุเป้าหมายร่วมกับคณะครูสรุปประเมินผลการใช้หลักสูตร นำไปปรับปรุงในการดำเนินงานวิชาการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด”

1.5.4.4 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (L-Learning) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ ช่วยกระตุ้นความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงผ่านการลงมือทำ

1.5.4.5 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวปฏิบัติในการดำเนินผลประเมินผลที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับตอบแบบสอบถามว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงให้ครูมีความรู้มีการวางแผนการวัดผลประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา” มีการนำผลจากการวัดผลประเมินผลการเรียนมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนมีการจัดทำธนาคารข้อสอบ ติดตาม ตรวจสอบเอกสารการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

1.5.4.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบเอาซึ่งสอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม “ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงนตามกระบวนการ” และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมให้เข้าใจถึงการพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารมีการออกนิเทศติดตามด้วยความเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

1.5.5 อิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองตั้งเป้าหมายเอาไว้ 4 ประการ

1.5.5.1 การใช้หลักฉันทะ (การวางแผน) การบริหารด้านหลักสูตร ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยและพร้อมรับการเปลี่ยนแลงของข้อมูล ข่าวสารที่รวดเร็ว

1.5.5.2 การใช้หลักวิริยะ (การปฏิบัติตามแผน) การบริหารด้านการจัดการเรียนรู้และด้านสื่อสารการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ของครูและนำสื่อมาใช้กับผู้เรียน

1.5.5.3 การใช้หลักจิตตะ (การวัดและประเมินผล) การบริหารด้านการวัดและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสร้างแบบประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน

1.5.5.4 การใช้หลักวิมังสา (การทบทวนเพื่อปรับปรุง) การบริหารด้านนิเทศภายในผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการนิเทศการสอนเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.5.6 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง ณ ขณะนั้นของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.5.7 สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่พึงปรารถนาที่คาดหวังให้เกิดขึ้นของการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.5.8 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในปีการศึกษา 2565

1.5.9 ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.5.10 หัวหน้าวิชาการ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มการบริหารวิชาการ มีหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม กลุ่มการบริหารวิชาการตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารวิชาการ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1.5.11 ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำแนกเป็น

1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

2) ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 - 719 คน

3) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 - 1,679 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.6.1 ได้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในแต่ละด้านมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและงานบริหารการศึกษา

1.6.2 ได้ทราบปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่ง ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

1.6.3 ได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Model)

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4

2.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4

2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

2.7 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Model)

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ เป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2551) ได้เสนอว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบาย ความสัมพันธ์ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

ขัตติยา ด้วงสำราญ (2552, หน้า 138-139) ได้เสนอว่า“รูปแบบ” (Model) หมายถึง แบบอย่างหรือตัวอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นเพื่อแสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆที่ผู้เสนอรูปแบบ ดังกล่าว ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจง่ายขึ้นและมีความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันด้วยตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการ นำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552, หน้า 125) รูปแบบหมายถึงโครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ มีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบนั้น ๆ

มาลี สืบกระแส (2552, หน้า 108-109) รูปแบบมีสองลักษณะคือรูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่นระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือ ภาพ หรือแผนภูมิหรือรูปสามมิติ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่เกิดจากทฤษฎี ประสบการณ์ การคาดการณ์ นำเสนอในรูปของข้อความหรือแผนผัง

อุรสา พรหมทา (2553, หน้า 117) ได้เสนอว่า “การวิจัยโดยใช้รูปแบบ” คือ โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์นั้นได้

นอกจากนักวิชาการชาวไทยที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้แล้วนักวิชาการชาวต่างประเทศก็ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Willer (1967, p. 15) ได้เสนอว่า รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการ ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แล้ว สามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยวิธีทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย

Good (1973, p. 79) พจนานุกรมการศึกษาซึ่ง Good เป็นบรรณาธิการได้เสนอว่าความหมายของรูปแบบมี 4 ความหมาย คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ

2. เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้นแนวคิด

3. เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือ

4. เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัว ประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

Keeves (1988, p. 559) ได้เสนอว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างของความ เกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือ เหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ Corsini และ Auerbach (1996, pp. 537-574) ได้เสนอว่า รูปแบบ หมายถึง ชุดความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นระหว่างปรากฏการณ์ในโลกความจริง และโครงสร้างของสิ่งที่กำลังศึกษาซึ่ง เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ในโลกความจริง

นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของรูปแบบ พอที่จะสรุปความหมายของรูปแบบเป็น 4 ลักษณะ กล่าวคือ

1.1 รูปแบบ หมายถึง รูปแบบจริง รูปแบบที่เป็นแบบอย่าง และแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่างแต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกตินักวิชาการให้ความหมายในลักษณะนี้ เช่น Smith, Ralph Lee. (1980) พจนานุกรมของ Webster (1983) เสรี ชัดแช่ม (2538) และถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์ (2540)

1.2 รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัย หรือตัวแปรต่างๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์ หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะนักวิชาการที่ให้ความหมายของแบบลักษณะนี้ได้แก่ Bardo และ Hartman (1982) Keeves (1988) Miller(บุญประเสริฐ (2543) เสรี ชัดแช่ม (2538) และอุทุมพร จามรมาน (2543)

1.3 รูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ หรือเกิดได้ในโลกของความเป็นจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากได้กับความสามารถที่จะหาสิ่งนั้น หากแตกต่างกันมาก เช่น เมื่อในอุดมคติ นักวิชาการที่ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ได้แก่ Miller (1998) และถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์ (2540)

1.4 รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นตรง (Validity)และความน่าเชื่อถือ (Reliability) แล้วสามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือทางสถิติได้ด้วย นักวิชาการที่ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ได้แก่ Miller (1998) และ ถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์ (2540)

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆหรือองค์ประกอบหรือแบบจำลองที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์กันมีเหตุผลร่วมกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น โดยเฉพาะการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

องค์ประกอบของรูปแบบ

Bardo และ Hartman (1982) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าการที่จะระบุว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบไปด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรจะมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น

รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด(Ivancevich, J.Hi; et al. (1989) เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของแต่ละระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

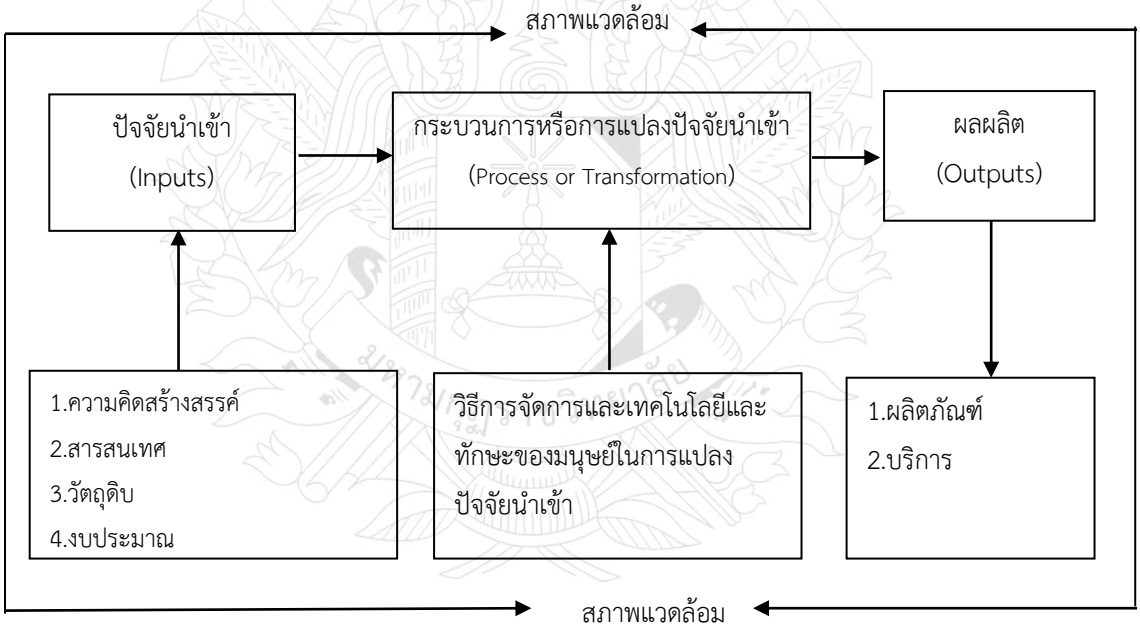
1) ปัจจัยนำเข้า

2) กระบวนการ

3) ผลผลิต

4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม

การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าไปผ่านขบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากแวดล้อมภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 รูปแบบลักษณะที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด

ที่มา : John M. Ivancevich and et al. (1987)

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

นครชัย ชาญอุไร (2554, หน้า 130-131) ได้เสนอเกี่ยวกับลักษณะของรูปแบบที่ดีของนักวิชาการ หลายท่าน ได้แก่ พูลสุข หิงคานนท์ (2540, หน้า 53) ทาดาโอะ มิยากาวะ (1986, p. 15) Keeves (1988, p. 560) โดยพิจารณาความสอดคล้องกันในรูปแบบตาราง พบว่ารูปแบบที่ดี ควรมีลักษณะ 5 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบไปด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับแบบรวมๆ (Associative Relationship)

2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบและทฤษฎีของเรื่องหรือปรากฏการณ์ที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไปอธิบายด้วย

ประเภทของรูปแบบ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบ ดังนี้

keeves (1988, pp. 84-85) แบ่งประเภทของโมเดล โดยยึดแนวทางของ แคปแลน และทัทสุโอกะ (Caplan and Tutsuoka) และพัฒนาการของการใช้โมเดลทางการศึกษาไว้เป็น 4 ประเภท คือ

1. โมเดลเชิงเทียบเคียง (Analogue Model)

ลักษณะเป็นโมเดลเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ทางด้านวิทยาศาสตร์เช่นโมเดล แสดงพัฒนาการของอะตอมเป็นต้นโมเดลประเภทนี้ทางการศึกษาไม่ค่อยนำมาใช้กันสร้างขึ้นโดยใช้หลักการทียบเคียงโครงสร้างของโมเดลให้สอดคล้องกับลักษณะของสิ่งที่คล้ายคลึงกับข้อมูล หรือความรู้ที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วยโมเดลที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูล เชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวางโมเดลประเภทที่ใช้ในวงการศึกษา เช่น โมเดลของจำนวนประชากรนักเรียนใน โรงเรียน (Model of a School Population) สร้างขึ้นโดยการเทียบเคียงกับลักษณะของแท้งก์น้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออกกล่าวคือจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียนประกอบด้วยอัตราการเกิดของเด็กอัตราการย้ายเข้าพื้นที่และอัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนประกอบด้วยอัตราการย้ายออกจากพื้นที่อัตราการออกจากโรงเรียนตามระบบและอัตราการออกจากโรงเรียน เนื่องจากอายุพ้นเกณฑ์จุดมุ่งหมายของโมเดล

นี้เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรนักเรียน ในโรงเรียนนั่นเอง การทดสอบโมเดลประเภทนี้ทำได้โดยการเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมได้ในขณะนั้นตามหลักการการให้เหตุผลทางตรรกะ อย่างไรก็ดี โมเดลประเภทนี้มี จุดอ่อน คือ ไม่สามารถระบุความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบภายในโมเดลได้อย่างชัดเจนจึงทำให้นำไปใช้ได้อย่างจำกัด

2. โมเดลเชิงข้อความ (Semantic Model)ลักษณะสำคัญของโมเดลประเภทนี้คือการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในโมเดลในรูปของข้อความ โมเดลเชิงข้อความใช้หลักการเทียบเคียงเชิงแนวความคิด จึงให้เนื้อหาสาระมากกว่าโมเดลเชิงเทียบเคียง การที่โมเดลประเภทนี้ใช้ข้อความ จึงทำให้อธิบายรายละเอียดของโมเดลได้ดีแต่จุดอ่อนของโมเดลประเภทนี้คือขาดความชัดเจนยากแก่การทดสอบโครงสร้างของโมเดล อย่างไรก็ตามโมเดลเชิงข้อความก็นำมาใช้กันแพร่หลายทางด้านการศึกษา เพราะสามารถนำไปใช้ศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการศึกษาได้ดี เช่น โมเดลการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น

3. โมเดลเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) โมเดลเชิงคณิตศาสตร์ได้เริ่มนำมาใช้ในทางการศึกษาประมาณปี พ.ศ. 2503 แรกๆ นำมาใช้ทางด้านการวัดผลการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพิ่มขึ้นเพราะสามารถทดสอบสมมุติฐานได้ซึ่งจะช่วยให้นำไปสู่การสร้างทฤษฎีในสาขาวิชานั้น ๆ

4. โมเดลเชิงสาเหตุ (Causal Model)

4.1 โมเดลระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นโมเดลที่สร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุไปในทางเดียวกันหรือไม่มีวามสัมพันธ์ย้อนกลับ รวมทั้งกรณีความสัมพันธ์ของตัวแปรเดียวกัน แต่ต่างเวลากัน

4.2 โมเดลเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-Recursive Model)เป็นโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรโดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในโมเดลตัวหนึ่งอาจเป็นได้ทั้ง สาเหตุและผลของตัวแปรภายในโมเดลอีกตัวหนึ่ง หรือมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับนั่นเอง

Joyce และ Weil (2009, อ้างถึงใน สมาน อัศวภูมิ, 2537, หน้า 15) ได้เสนอว่าการจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวน การประมวลผลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและพัฒนาบุคคลเฉพาะรายโดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

Schwirian (1982, pp. 70-72, อ้างถึงใน สมาน อัศวภูมิ, 2537, หน้า 15) ได้เสนอว่าแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบโดยแบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบาย ลักษณะจากลักษณะของเมืองออกมาเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่ อธิบายโดยลักษณะประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายพื้นที่นั้น มีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะ ของเมืองว่าลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายโดยคุณลักษณะของประชากรนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการ อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Models และ Group Location Models เป็นต้น

นครชัย ชาญอุไร (2554, หน้า 129-130) ได้เสนอว่าแนวคิดเกี่ยวกับประเภท ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบของนักวิชาการดังเช่นแนวคิดของ สมาน อัศวภูมิ (2537, หน้า 16) Bardo และ Hartman (1982, pp. 70-71) มีความสอดคล้องกันคือ มีแนวคิดว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่าควรมีรายละเอียดขององค์ประกอบอย่างไรรูปแบบจึงจะเหมาะสม เนื่องจากรายละเอียดที่เหมาะสมของรูปแบบจะขึ้นกับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ในการสร้างหรือรูปแบบนั้น ๆ อันเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงระบบ

การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้วิเคราะห์หลักฐาน เชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantities) โดยการตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานคุณลักษณะโดย ใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโดยโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง (อุทุมพร จามรมาน, 2543) คือ

1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์/ความเกี่ยวข้อง/เหตุผล ระหว่างตัวแปร

2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าวซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้ (Across Tim, Samples, Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้ โดยผลการตรวจสอบนำนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ

2.1 การสร้างรูปแบบใหม่

2.2 การปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบ

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณโดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดั่งนี้

1. การประเมินในแนวทางนี้มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง (Responsive Model) หรือกระบวนการคิด การตัดสินใจ (Decision Making Mode!) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งโดยเฉพาะในบางประเด็นที่นำมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่างๆ เข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิผล หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริงต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาระยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขาที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่น ในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้น ผู้ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆจะทราบ และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญในการพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่น่าเชื่อถือ (High Credits) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

คีฟฟ์ (Keeves, 1988, อ้างถึงใน Sallis, 2002) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้างๆเพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการคือ (1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดาอย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงเชิงเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปก็มีประโยชน์โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ (2) รูปแบบด้วยใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถ

ตรวจสอบได้ด้วยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ (3) รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้วรูปแบบควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย (4) นอกจากคุณสมบัติต่างๆดังที่กล่าวมาแล้วรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ การพัฒนารูปแบบนั้นจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานต่างกันไปแต่โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนในการพัฒนาคือ (1) การสร้างรูปแบบ(Construct) (2) การหาความตรง (Validity) (Willer, 1986) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินงานอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2551-2555) สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 รวม 6 ด้าน คือ

1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
3.การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
4. การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
5. การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา
6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

จากการศึกษา แนวคิดทฤษฎีการบริหาร มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหาร ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้าง ๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้ คำว่า การบริหารมีนักวิชาการทางการบริหารหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ (2542) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าการบริหาร คือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรทางการศึกษามาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตวณะบุตร (2542) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคสึกภาพ ความรู้

ความสามารถเจตคติพฤติกรรมคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้อการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรหลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) การบริหารหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

จันทรานี สงวนนาม (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหารได้แก่เครื่องมือต่างๆ งบประมาณและเทคโนโลยีเพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) กล่าวถึง การบริหารว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือการวางแผนการจัดองค์การการนำและการควบคุมซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Peter F. Drucker (1974) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเขาได้เสนอแนวคิดในการบริหารจัดการที่มีวัตถุประสงค์ (Management by Objectives-MBO) ในหนังสือ “The Practice of Management : 1954” ซึ่งหนังสือเล่มดังกล่าวได้ระบุ ถึงแนวคิดในการบริหารจัดการที่ผู้บริหารในยุคปัจจุบันควรยึดถือปฏิบัติในการบริหารจัดการและถูกนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานขององค์กรธุรกิจโดยมีหลักดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย และภารกิจ (Mission) ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักหนึ่งของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดภารกิจนี้ให้ชัดเจนและให้คนในองค์กรสามารถเข้าใจได้ตรงกัน และทำงานเพื่อที่จะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

2. ควรต้องสร้างระบบการทำงานเป็นทีมเฉพาะ (Team Charter) โดยกระตุ้นให้พนักงานทุกคนนำพลังที่มีอยู่ออกมาใช้ผลิตงานอย่างเต็มที่พร้อมกับหล่อหลอมความพยายามจากคนและทีมงานซึ่งแม้ว่ามีหน้าที่รับผิดชอบต่างกัน ทำประโยชน์ให้องค์กรต่างกัน แต่ก็มีวัตถุประสงค์สูงสุดร่วมกัน คือการพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

3.ภายใต้หลักการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ที่ต้องกระตุ้นให้พนักงานแต่ละคนทำงานอย่างเต็มที่นี้จึงต้องมีระบบการตอบแทนผลงานตามความสำเร็จโดยอาศัยเครื่องมือชี้วัดเข้ามาวัดผลของการงานซึ่งผลลัพธ์จะประเมินจากความสำเร็จของธุรกิจมีการบริหารผลกระทบและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

นั่นคือ MBO เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารต้องพยายามกระตุ้นให้พนักงานทุกคนนำความสามารถและพลังที่มีอยู่ในแต่ละคนออกมาใช้ในการผลิตงานได้อย่างเต็มที่รวมทั้งมีการตอบแทนรางวัลจากความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ประเภทของธุรกิจที่แตกต่างกันไปย่อมทำให้รูปแบบของการ

บริหารจัดการงานแตกต่างกันไปอาทิธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมอาจเน้นความสำคัญของ R&D ธุรกิจที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของการตลาดแต่ไม่ว่าคุณจะทำธุรกิจอะไร MBO จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ของการบริหารจัดการที่สามารถปรับเปลี่ยนตามโครงสร้าง ขององค์กรนั้น ๆ

การบริหารจัดการโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) ของ Peter F. Drucker (1979) จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในยุคปัจจุบันเพื่อให้แน่ใจว่าองค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมาย สู่ความสำเร็จ โดยการขับเคลื่อน ของกลุ่มบุคคลที่เหมาะสม ในรูปแบบของ ทีมงานเฉพาะ

Herbert A. Simon (1950) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

แนวคิดของ Herbert A.Simon (1950) เป็นแนวคิดการบริหารแบบระบบ โดยได้มอบบริษัทหรือองค์กรทางธุรกิจเป็นระบบที่อาจปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งระบบดังกล่าวนี้ประกอบด้วยชิ้นส่วนต่างๆ ทั้งที่เป็นกายภาพ บุคคลและสังคมซึ่งประกบเข้าด้วยกันด้วยเครือข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และโดยความเต็มใจของบรรดาสมาชิกในองค์กรที่จะร่วมมือกันดำเนินงานไปสู่เป้าหมายอันเดียวกัน ประเด็นที่ถือว่าเป็นของใหม่ในความคิดของไซมอนที่เด่นชัดที่สุดก็คือการที่ปฏิเสธข้อสมมติฐาน ของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมว่ากิจการธุรกิจหมายถึงผู้ประกอบการที่เป็นสัพภัญญู มีเหตุ มีผลและมุ่งแสวงหาผลกำไรสูงสุด

Herbert A. Simon (1980) ได้เปลี่ยนข้อสมมติฐานดังกล่าวเป็นกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันตัดสินใจในการดำเนินงานของธุรกิจซึ่งขีดความสามารถในการดำเนินการอย่างมีเหตุมีผลขอบเขตจำกัดอันเนื่องมาจากการขาดความรู้ในผลที่ตามมา ภายหลังการตัดสินใจและที่มาจากขีดความสามารถของบุคคลและกลุ่มบุคคลเมื่อบุคคลกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถที่จะเลือกดำเนินการในทางที่ดีที่สุดได้ก็จำเป็นจะต้องพอใจกับทางเลือกที่เห็นว่าพอจะรับได้ ดังนั้นบริษัทหรือองค์การเอกชนจึงมิได้มุ่งแสวงหาผลกำไร สูงสุดแต่จะค้นหาทางออกที่พอจะรับได้ในปัญหาที่รุ่นแรงซึ่งต้องเผชิญซึ่งการนี้อาจจะหมายถึงว่า จะมีเป้าหมายในการดำเนินงานหลายประการที่ขัดแย้งกันอยู่แต่จะต้องให้บรรลุถึงในขณะเดียวกัน แต่ละบุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจการธุรกิจได้พยายามที่จะค้นหาทางออกที่พอใจสำหรับปัญหาต่างๆโดยการนั้น ก็ได้นำเอาการแก้ไขปัญหาของบุคคลอื่นๆมาพิจารณาร่วมด้วยทฤษฎี และข้อสังเกตของไซมอนอันเกี่ยวกับการตัดสินใจในปัญหาต่างๆขององค์การสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบและในเทคนิคของการวางแผนธุรกิจ การจัดสรรงบประมาณและการควบคุมดูแลซึ่งดำเนินการกันอยู่ในธุรกิจสมัยปัจจุบัน ตลอดจนในการบริหาร รัฐกิจด้วย ทฤษฎี ของ Herbert A. Simon (1980) ดังกล่าวนี้ อาจจะไม่หรูหรา อีกทั้งไม่สู้จะเข้ากับการวิเคราะห์ เศรษฐกิจเป็นส่วนรวมมากเท่ากับทฤษฎีผลกำไรสูงสุดที่รู้จักกันมาแต่ดั้งเดิม แต่ก็เป็นทฤษฎีที่เปิดกว้างมากกว่า สำหรับความเข้าใจ

และการพยากรณ์สถานการณ์ต่างๆ เช่น ในกรณีการปรับเปลี่ยนกลวิธีในการตลาดภายใต้ภาวการณ์แข่งขันการเลือกซื้อหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการลงทุนและการเลือกประเทศที่จะไปลงทุนเหล่านี้เป็นต้น งานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ธุรกิจและการบริหารจัดการสมัยใหม่ ส่วนใหญ่จะอาศัยแนวความคิดของ Herbert A. Simon (1980)

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวความคิดของ

Herbert A. Simon (1980) ให้ความสำคัญกับการใช้เหตุผล โดยสร้างทฤษฎีการตัดสินใจการใช้เหตุผลอย่างมีขอบเขตจำกัดจัดลำดับเป้าหมายตามลำดับความสำคัญ จากนั้นจึงมีการเปรียบเทียบ มีการเสนอทางเลือกหลายทางที่เป็นไปได้ รวมทั้งผลของทางเลือกด้วย

Harold Koontz (1993) การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการอาศัย คน เงิน วัตถุสิ่งของ เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน

Sergiovanni (1980) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Chester I. Barnard (1972) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Chester I. Barnard (1972) เขียนหนังสือชื่อ The Functions of The Executive เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์การและเป้าหมายขององค์การกับความต้องการของบุคคลในองค์การต้องสมดุลกัน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิและวิบูลย์ โตวณะบุตร, 2542)

Barnard (1972) ให้ความสำคัญของการจัดระบบสื่อสารภายในองค์การระหว่างบังคับบัญชา กับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและอิทธิพลขององค์การที่ไม่เป็นทางการโดยได้เสนอทฤษฎีการให้ความร่วม มือของบาร์นาร์ด (Barnard's Theory of Compliance) และให้ความสำคัญกับเรื่อง “การจูงใจ (Motivation)” ในการดำเนินการและความร่วมมือในองค์การโดยพิจารณาหลักพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1) ความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ

2) การยินยอม

3) ความชัดเจนต่อแนวทางปฏิบัติ

4) การจูงใจ

นอกจากนี้ Barnard (1972) เสนอให้องค์การมีลักษณะเป็นระบบเปิด คือติดต่อและสนใจสภาวะแวดล้อมภายนอกองค์การให้แยกประสิทธิภาพและประสิทธิผลออกจากกันอย่างชัดเจนสมาชิกองค์การไม่ได้หวังเพียงแค่ด้านการเงินอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ยังหวังสิ่งอื่นๆอีกด้วย เช่นการได้รับการยอรับนับถือ การมีส่วนร่วม ศักดิ์ศรีเป็นต้น มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์การมากขึ้น

รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์การอย่างไม่เป็นทางการจะมีส่วนช่วยในการเติบโตขององค์การด้วย นอกจากนี้บาร์นาร์ด ยังเสนอถึงเรื่องการมีศีลธรรมของผู้บริหารว่าจะ มีผลต่อการบริหารงานในองค์การด้วย

Chester Barnard (1972) ได้เสนอให้องค์การมีลักษณะเป็นระบบเปิดคือ ติดต่อและสนใจสภาวะแวดล้อมภายนอกองค์การได้ มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์การมากขึ้น รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์การอย่างไม่เป็นทางการ จะมีส่วนช่วยในการเติบโตขององค์การ

Carrolland Gillen (1987, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2546) ให้ความหมายว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

งานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการทั้งนี้เนื่องจากวัตถุ ประสงค์หลักของสถานศึกษาก็คือ การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดความสำเร็จ ความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ก็คือ งานวิชาการของโรงเรียน

1. ความหมายของงานวิชาการ

สุมิตร คุณานุกร (2523, หน้า 157) ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่างานวิชาการในสถานศึกษา ไม่ได้มีความหมายแคบ ๆ อย่างที่เข้าใจทั่วไปถึงการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้นแต่ยังหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้และการศึกษาของนักเรียน จุดมุ่งหมายหลักของงานวิชาการ ก็คือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้

เอกชัย ที่สุขพันธ์ (2538, หน้า 7) ได้กล่าวถึงงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึงการดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นงานเกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2529, หน้า 16, อ้างถึงใน นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ, 2529, หน้า 51) กล่าวว่างานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน

เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถพอที่จะนำมาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเผื่อแผ่บ้านเมืองและสังคมตามสมควร

กล่าวโดยสรุป ความหมายของงานวิชาการ คือ การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ความสำคัญของงานวิชาการ

กิติมา ปรีดีดิลก (2529, หน้า 48) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้นงานวิชาการมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพมีความรู้มีจริยธรรม และคุณสมบัติเฉพาะลักษณะของงานวิชาการจึงเป็นเรื่องที่ครอบคลุม กว้างขวางมาก การจะทำให้จุดมุ่งหมายดังกล่าวประสบผลสำเร็จได้ไม่ใช่เรื่องง่ายต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร เป็นผู้วางแนวทาง ในการปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 2) งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับการที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานก็มักจะเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญทั้งนี้งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับงานวิชาการเพียงใด

มิลเลอร์ (Miller, 1965, p. 175, อ้างถึงใน พิสมัย อานัญจวณิชย์, 2541, หน้า 23) งานบริหารวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผล และการจัดบริการในการสอน

จะเห็นได้ว่างานวิชาการภายในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างที่สุดเนื่องจากวัตถุประสงค์ของสถาน ศึกษา ก่อตั้งมาเพื่อจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาแห่งใดประสบความสำเร็จ ทางด้านวิชาการย่อมแสดงให้เห็นศักยภาพแห่งความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอีกด้วย

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวว่า ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียนการจัดครูเข้าสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนการ ฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา

การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ปรีชา จันทรมณี (2556) สรุปไว้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อภิญญา เจริญกิจ (2556, หน้า 12) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย ของการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านความสามารถทางวิชาการ ศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดี มากยิ่งขึ้น

พระวิเชียร สีหาบุตร (2557, หน้า 51) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล ให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เปรมปวีร์ รักความซื่อ (2560) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ คือ งานที่เป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาเพราะการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้นงานวิชาการเป็น กิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา

Miller (1965, p. 85) ให้แนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการ คือการจัดโปรแกรมการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน การวัดผลเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

Gordon (1991, p. 71) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานกำกับติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนการสอนการทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม ตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพ ทางด้านการจัดการเรียนการสอน

Forest and Kinser (2002, p. 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบ เกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมหลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้

Fry, Ketteridge and Marshall (2000, p. 68) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน ของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูด้านวิชาการ การนิเทศการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องโดยทางตรงหรือทางอ้อม ขึ้นอยู่กับลักษณะงานนั้น ๆ มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียน มักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตนคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดีและมีความสุขในการดารงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียนเมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปของงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียนโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครูการบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครูทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้น และส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัย สั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2556, หน้า 3-6) มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญมากที่สุด และมีลักษณะงานดังนี้

1. เป็นสาระสำคัญของการศึกษา ที่สถานศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและภารกิจต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารงานวิชาการต้องเด่นเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเกิดกับผู้เรียนหรือนักศึกษา

3. เน้นงานบริหารทางการศึกษา หน่วยงาน หรือสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการให้แก่ผู้เรียน มุ่งให้ได้รับความรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมโดยส่วนรวม

4. เป็นการแสดงองค์ความรู้แห่งวิชาชีพงานวิชาการในศาสตร์สาขาใดก็ตามจะต้องแสดงลักษณะเฉพาะในองค์ความรู้ออกมาให้ชัดเจน หน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละระดับจะต้องพบบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามศักยภาพ และองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้มากที่สุด

5. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา งานวิชาการช่วยสร้างความรู้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เช่นการศึกษาค้นคว้า การวิจัย พัฒนาให้เน้นพัฒนาการศึกษา

Edward W. Smith and others (1991, p. 170) โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรู้และเข้าใจกรอบแนวความคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี จนสามารถนำไปดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง และในขณะเดียวกันก็สนองความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งสามารถพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอ สมิชท์และคณะ ให้ความเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าในด้านการใช้เวลาในการบริหารงานการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมกับการบริหารโรงเรียนโดยแยกงานเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักและเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด ที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา จึงมีผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมสาระการเรียนรู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของนักการศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานข้าราชการครูกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการโดยสถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบ การบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่าย ภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนดซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มหรือฝ่ายหรืองานตลอดจน กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สำหรับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

1) การวางแผนงานด้านวิชาการ
2) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
5) การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้
6) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
9) การนิเทศการศึกษา
10) การแนะแนว
11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในทางปฏิบัติแล้วโรงเรียนแต่ละแห่งอาจจะกำหนดขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการวิจัยตามที่กระทรวง ศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยัง โรงเรียน ให้มีความเป็นอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียน และชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยึด 6 ด้าน คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3) การวัดผล ประเมินผล และเนินการ เทียบโอนผลการเรียน

4) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

6) การนิเทศการศึกษา

ปาริฉัตร โชติขันธ์ (2560) ได้กำหนดขอบข่ายงานด้านวิชาการ 8 ด้าน ดังนี้

1) การพัฒนาสูตรสถานศึกษา

2) การจัดการเรียนการสอน

3) การวัดผลและประเมินผล

4) การนิเทศการศึกษา

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6) การวางแผนงานด้านวิชาการ

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8) การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายใน

ชนิกา บรรจงปรุ (2562) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7) การนิเทศการศึกษา

8) การแนะแนวการศึกษา

9) การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

ณัฏฐณิกานต์ ทองโคตร (2564) ได้กำหนดขอบข่ายงานด้านวิชาการ 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

6) การนิเทศการศึกษา

ทองใส เทียบดอกไม้ (2545) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ สำคัญของการดำเนินงานในโรงเรียนที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดมีขอบข่าย ดังนี้

1) หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2) การจัดเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) กิจกรรมการส่งเสริม การเรียน การสอน

4) สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน

5) ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้

6) งานนิเทศภายใน

7) การประชุมอบรมทางวิชาการ

8) การวัดผลและประเมินผลการเรียน

9) การประกันคุณภาพการศึกษา

กมล ภู่ประเสริฐ (2545) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1) การบริหารหลักสูตร

2) การบริหารการเรียนการสอน

3) การบริหารการประเมินผลการเรียน

4) การบริหารการนิเทศภายใน

5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา

7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ

8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม สาระการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนต้องมีความตระหนัก และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งสามารถสังเคราะห์ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมาวิเคราะห์ในตารางวิเคราะห์ ดังนี้

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้จำนวน 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดหลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังประเด็นต่อไปนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

6) การนิเทศการศึกษา

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกชั้นเรียน

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร (curriculum (เอกพจน์) หรือ curricula (พหูพจน์) เป็นคำที่เกิดขึ้นมาในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และเริ่มใช้คำนี้อย่างแพร่หลายในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยในตำราเรียนเล่มแรกที่เขียนอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตรของจอห์น แฟรงคลิน บอบบิท ในปี ค.ศ. 1918 ได้ อธิบายแนวความคิดของหลักสูตรไว้ว่าเป็นการกระทำ และประสบการณ์ของผู้ที่กำลังเปลี่ยนผ่านจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ควรที่จะมีเพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จของสังคมในอนาคต (Bobbitt, John Rankling, 1918) นอกจากนี้หลักสูตรยังครอบคลุมถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนรวมไปถึงประสบการณ์ที่ได้รับโดย บังเอิญประสบการณ์ที่ไม่ได้ชี้นำและประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างผู้ใหญ่ให้กับสังคมในอนาคต

หลักสูตรที่มีการพัฒนาในปัจจุบันได้รับอิทธิพลอย่างหลากหลายจากพื้นฐานทางด้านต่างๆ ทั้งปรัชญาการศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้สภาพสังคม เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ (อรรถพล อนันตวรสกุล, 2556) ซึ่งพื้นฐานต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปด้วยแนวทางที่ชัดเจน จนกระทั่งสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาก่อนการใช้ ระหว่างใช้และหลังการใช้หลักสูตรจะมีการดำเนินการประเมินผลหลักสูตรอยู่เสมอ(สำนักเทคโนโลยีและบริการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2554)

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจเทคโนโลยีและการเมือง

คำว่า “หลักสูตร” หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Curriculum” ได้มีนักวิชาการทางการศึกษา ได้ให้คำนิยามหรือความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยการวางแผนจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร

บุญมี เณรยอด (2531) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

หัทยา เจียมศักดิ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน พัฒนาหรือคิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น

นิรมล ศตวุฒิ (2543) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ซึ่งหลักสูตรนั้นยังไม่เคยมีมาก่อน กับอีกนัยหนึ่ง หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและเป็นขั้นตอน

กมล ภู่ประเสริฐ (2544) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ

2.การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำข้อมูลจากข้อ 1และ 2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายปีกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กันในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน เมื่อนำทุกหน่วยมารวมกันแล้วจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนด

กุลชญา เที่ยงตรง (2550) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหรือสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาตามแนวทาง ตามข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีวามรู้ วามสามารถเต็มศักยภาพนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้วางแผนพัฒนา หลักสูตรเพื่อนำไปสู่พัฒนาผู้เรียน

นอกจากนี้ หลักสูตรสถานศึกษายังมีความสำคัญ คือ ช่วยพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหาร สถานศึกษา และความร่วมมือของคณะครู ในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หลักสูตรการเรียนการสอน ให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมในการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเหมาะสมกับผู้เรียนและสถาน ศึกษาอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

แฮรีส (1967, อ้างถึงใน กุลชญา เที่ยงตรง, 2550) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้าง ปรับขยายหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับบุคลากร สถานที่ รวมถึงสร้าง คู่มือการใช้หลักสูตร กำหนดระดับการใช้หลักสูตร

กูด (1973, อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ 1) การปรับปรุง และ 2) เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ส่วนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการแก้ไขหลักสูตร ให้แตกต่างจากเดิมและเป็นการสร้างโอกาสในการเรียนขึ้นใหม่

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การจัดทำหลักสูตรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมวลความรู้และประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเรียนการสอนไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมรวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร เป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นโดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยสามมิติ คือ มิติที่หนึ่งการวางแผนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตรมิติที่สองการใช้หลักสูตร และมิติที่สามการประเมินผลหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพขึ้นอยู่กับแต่ละมิติว่ามีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ยังมีผู้รู้หรือนักการศึกษาหลายๆ ท่านได้กล่าวถึง รูปแบบของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ต่างกันดังต่อไปนี้

นิคม ชมพูหลง (2545) ได้สรุปแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอนคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากร มนุษย์ สภาพจัดการศึกษา และสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น

2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ คำชี้แจง เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เป็นต้น พร้อมภาพประกอบทุกขั้นตอน และบรรณานุกรม ซึ่งต้องมีการปรึกษากับ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะพัฒนาอย่างจริงจัง พร้อมจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

3. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่างเป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุต่างๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยจะต้องมีการกำหนดเป็นแบบแผน อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบมีการประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบ ต่างๆ ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้มีการขออนุมัติหลักสูตร จัดทำตารางแผนการใช้หลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุหลักสูตร โดยการใช้ หลักสูตรอาจเป็นการสอนเองหรือให้ผู้อื่นสอนแทนและมีการจัดทำ คู่มือการใช้หลักสูตรซึ่งระบุขั้นตอน ต่างๆ อย่างละเอียด

5. การประเมินผลการทดลอง ใช้หลักสูตรมีการวางแผน การประเมินรูปแบบย่อยและรวบยอด ประเมินการสอนของผู้สอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน สื่อและเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ สมบูรณ์และมีคุณภาพ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า “การพัฒนา” หรือ คำในภาษาอังกฤษว่า “development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก หมายถึง การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีก ลักษณะหนึ่ง หมายถึง ทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะ คือ ความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็ คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นวัฏจักร ดังนี้

1. จัดวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบ เริ่มต้นจากระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งแต่ละระบบมีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตร พิจารณาจากความสอดคล้อง กับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองจากนั้นกำหนดรูปแบบหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดหลักการ โครงสร้าง องค์ประกอบหลักสูตร วัตถุประสงค์ ฯลฯ และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรผ่านผู้เชี่ยวชาญหรือการสัมมนาและมีการทดลองนำร่องพร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวง การดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร เริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร จัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและติดตามผลการใช้หลักสูตร จากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตรโดยการดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียน เตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินผล ประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อยและประเมินทั้งระบบของหลักสูตรระบบการบริหารและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร
   1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
   1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
   1.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ
   1.4 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
   1.5 การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร
4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เฉลา มิสดีย์ (2540) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดเน้นที่ต่างกันจะทำให้การพัฒนาต่างกัน ได้แก่

1. การมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่ศึกษากระบวนการต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐาน ของการสร้างหลักสูตรและการพัฒนารูปแบบของหลักสูตร

2. การมุ่งเน้นกระบวนการสอน เป็นการแยกหลักสูตรเป็นกำหนดการสอน แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน วัสดุ และสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ในระดับห้องเรียน

3.การมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการสอนที่เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเรียงลำดับตามแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเต็มรูปแบบ

ทาบา (Taba, 1962) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวินิจฉัยความต้องการและความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดเนื้อหาสาระ
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้
7. การกำหนดวิธีการประเมินผล

เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor Alexander and Lewis, 1981) ได้เสนอแนวคิด เกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การศึกษาตัวแปรภายนอกและความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรและคำแนะนำ จากผู้ประกอบอาชีพ

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบหลักสูตร โดยนักวางแผนหลักสูตร และใช้ข้อมูลทางการเมืองและสังคมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการออกแบบหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตร รวมถึงการแนะนำสื่อการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระแก่ครูและนักเรียน

4. การประเมินผลหลักสูตร ซึ่งครูเป็นผู้พิจารณาขั้นตอนการประเมินผลเพื่อ ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนร่วมกันวางแผนหลักสูตรพิจารณาขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตรซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะใช้เป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนใน อนาคตต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้และอัตลักษณ์ของผู้เรียนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาและสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในสาระท้องถิ่น โดยมีกระบวนการที่สำคัญ คือ

1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2) การร่างหลักสูตรโดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระประสบการณ์ การเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล

3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

4) การทดลองใช้หลักสูตร

5) การประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การสอน (Teaching) หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่นักเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์, 2543) การจัดการเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การ ทดสอบ เป็นต้น การสอนไม่ได้หมายถึงการสอนในทฤษฎี เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสอน อาศัยการปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน Moore (1992, อ้างถึงใน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) โดยความหมาย ของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นโดยการสอนเป็นกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดลอม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดลอม โดยก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ โดยผู้เรียนสามารถนำประสบการณใหม่นั้นไปใช้ได้ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2533)

สรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหมายถึงการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาตนและสั่งสมณลักษณะที่จำเป็น

สำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนจึงต้องใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนในหลาก หลายวิธี และการจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง เรียนด้วยความสุข และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปจุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ยอมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรูที่ดีของผู้สอนหรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีตอการเรียนของผู้เรียนดังนี้คือ

1) มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้

2) เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้

3) เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน

4) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญ ต่อการะส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติอิทธิบาท 4 นั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้วาการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญใน การให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

หลักในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทุกสิ่งที่อย่างที่เกี่ยวข้องกับ การสอนมีส่วนส่งเสริมให้การสอนประสบความสำเร็จ จัดเป็นองค์ประกอบในการสอน องค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้ไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (สุพิน บุญชูวงศ์, 2532)

1) ผู้สอน/ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอน/ครูมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเลือกวิธีสอน ที่หมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2) ผู้เรียน/นักเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับผู้สอน ความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรเป็นผู้แนะแนว แนะนำ และจัดมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

3) สิ่งที่จะสอนได้แก่เนื้อหาวิชาต่างๆ ครูจะต้องจัดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กัน น่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของการเรียนการสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กำหนดองค์ประกอบของการจัดการ เรียนรู้ไว้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีสอน วัตถุประสงค์ของการสอน สื่อการ สอน และการประเมินผล หลักในการจัดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียน ให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึดดังนี้ (สำนักส่งเสริมงานวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2553)

1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาง่ายๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบ และคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ

2)ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุมแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลร่วมกัน

4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

5) มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้

6) มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อที่ผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ

7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

8) มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด

9) มีสื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียนเช่นของจริง รูปภาพ หุ่นจำลองแผนภูมิคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิดิทัศน์ฐานข้อมูลการเรียนรู้เว็บไซต์และโสตทัศนูปกรณอื่น ๆ

10) มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ เป็นต้น มาใช้เป็นสิ่งกระตุ้นและชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น

11) มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

12) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติ อิทธิบาท 4

13) ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ เป็นต้น

14) มีการสร้างบรรยากาศ ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

15) สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-centered) ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

16) สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด

17) สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้ โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

18) สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

สรุปได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง การได้รับความรู้ พฤติกรรม ทักษะค่าหรือความพึงพอใจที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ด้วยวิธีการถ่ายทอดหรือวิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมตามกยภาพของผู้เรียนโดยการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเชิญวิทยากร (ทั้งพระสงฆ์และฆราวาส) ผู้มีภูมิปัญญาทาง พุทธศาสนาสอนนักเรียนสม่ำเสมอจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนอย่างมีความสุขใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยวัดประเมินผลตามสภาพจริงครอบคลุมตามหลักอิทธิบาท4

3. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ความหมายของการวัดและประเมินผล

รุจิ ภู่สาระ (2551) กล่าวว่า Assessment หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรมหรือคุณลักษณะ ของผู้เรียน การพิจารณาดังกล่าว ครูนำมาใช้ตัดสินการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน เนื่องจากการสอนของ ครู และเพื่อนมาใช้พิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ Measurement เป็นส่วนหนึ่งของ Assessment ที่เป็นการวัดเชิงปริมาณเกี่ยวกับความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการที่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ดังนั้น ความหมายของ Assessment จึงกว้างกว่า Measurement เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนซึ่งไม่ อาจใช้ Measurement วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพความหมายของ Assessment จึงสามารถวัดผู้เรียนในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพเช่นความสามารถทางคณิตศาสตร์ สามารถวัดได้โดย Measurement (การให้คะแนน) แต่ทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นจะวัดในเชิงคุณภาพ (การวิจารณ์) ซึ่งเรียกว่าเป็น Assessment การรวบรวมผลจาก Assessment เรียกว่า การประเมินผล (Evaluation) แต่มีการเพิ่มเติมการตัดสินเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการในตัวผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ Assessment จึง

เป็นการกระทำก่อนที่จะมีการประเมินผลดังนั้นการประเมินผล จึงมุ่งเน้นที่จะตัดสินเกี่ยวกับธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน นอกจากนั้น ยังสามารถนำมาใช้ในการ ปรับปรุงหลักสูตรกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างระหว่างการวัดผล(Assessment)และการประเมินผล (Evaluation)

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) กล่าวว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนด จำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคล ตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่าง ที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัด เช่น การวัดความสามารถของสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็น การตรวจสอบการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียนในการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความ เข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) ทั้งนี้การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความ จริงและการกระทำ บางครั้งจะขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็น การรวมกันของการวัดหลายๆ ครั้ง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยผล การวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เกณฑ์การพิจารณาและการตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สหชาติ เหล็กชาย (2553) ได้กล่าวถึง แนวทางการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า การวัดผลเป็นการปฏิบัติงาน โดยการสังเกตพฤติกรรมการตอบที่ไม่ได้แสดงออกด้วยภาษาหรือการทำกิจกรรมที่อาศัยทักษะความแคล่วคล่องของการเคลื่อนไหวทางกาย และไม่เน้นการตอบสนองทางภาษา การวัดและประเมินผลเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจและดำเนินการให้มีประสิทธิภาพภายในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลหมายถึง การดำเนินการกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษาการดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การดำเนินการด้านงานทะเบียนการเทียบโอนผลการเรียน ตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ การเนินการตัดสินและอนุมัติผลการเรียน และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคลหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้อธิบายแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีรายละเอียด ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับผลการ เรียนของผู้เรียนในระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ ปรับปรุงแก้ไขหรือเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ จึงสัมพันธ์กับการวัดและประเมินผลซึ่งการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนระหว่างการจัดการเรียนการสอนทุกวันเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา เช่น ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือ ประเมินผลที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การ ประเมิน (Rubrics) ที่เป็นปรนัย ทั้งนี้สิ่งสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนา คือ การให้คำแนะนำที่ เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ป้อนกลับแก่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนให้ ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนไปยังเป้าหมายนั้น ประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อ ตัดสินผลการเรียน (Summative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ มีหลาย ระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนหรือจบรายวิชา ตัดสินผลการเรียน ซึ่งการประเมินเพื่อตัดสิน ผลการเรียนที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย และตัดสินผลการปฏิบัติของผู้เรียนที่อยู่บนเกณฑ์การประเมินที่มีมาตรฐานมากกว่าการตัดสินผลโดย การเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วยผู้ปกครองสังคมและรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัดหน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมายมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติทุกระดับมี เป้าหมายที่ตรงกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดมีดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553)

1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชา/กิจกรรมที่สอน การประเมินเพื่อการพัฒนาเป็นประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การซักถาม การสังเกตการตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติผลงาน การแสดงกิริยาอาการต่างๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง การประเมิน

เพื่อตัดสินเป็นการตรวจสอบ ณ จุดที่กำหนด แล้วตัดสินว่าผู้เรียนมีคะแนนจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนนของหน่วยการ 80 เรียนรู้หรือการประเมินผลกลางภาคหรือปลายภาค ตามรูปแบบการประเมินที่สถานศึกษากำหนด ผลการประเมินนอกจากจะให้เป็นคะแนนหรือระดับผลการเรียน ยังเป็นข้อมูลที่นำมาใช้ปรับปรุงการ เรียนการสอนต่อไป

2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/ รายภาคผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การอนุมัติผลการเรียน การตัดสินการเลื่อนชั้นเรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา และสิ่งที่ต้องพัฒนาสำหรับผู้เรียน รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการ รายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และ ชุมชน

3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาระกิจที่รับผิดชอบ สามารถประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน ทุกคนที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน โดยผลการประเมินจะใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อ นำไปใช้ในการวางแผน ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่ต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นข้อ ค้นพบสำคัญของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงทีและเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

การจัดการระบบงานวัดและประเมินผลการเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง การจัดการระบบงานวัด และประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาครอบคลุม2งานได้แก่ 1) งานวัดผล 2) งานทะเบียน สถานศึกษาควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในแต่ละงานแต่สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กอาจรวมทั้งสองงานและมอบหมายผู้รับผิดชอบคนเดียว

1) งานวัดผล มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนดำเนินการสร้างเสริมเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้บุคลากรของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

2) งานทะเบียน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเอกสารหลักฐานทางการศึกษา เอกสารการประเมินผล อย่างเป็นระบบ ทำให้ภาระงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษา นับตั้งแต่ระดับนโยบายการวัดผล การจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในปฏิบัติให้บุคลากรทุกฝ่าย และเกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคนตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษาและออกจากสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ภาระงาน และกำหนดกระบวนการทำงานและผู้รับผิดชอบแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนเหมาะสม โดยนำนโยบายการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนหลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาวิเคราะห์ภาระงานนอกจากนี้การดำเนินงานวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นงานที่ต้องอยู่บนพื้นฐานหลักวิชาการและหลักธรรมอิทธิบาท4 สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมีส่วนรับผิดชอบ ทั้งนี้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กคณะกรรมการต่างๆ อาจแต่งตั้งตามความเหมาะสม

4. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

คำว่า แหล่งเรียนรู้ มาจากภาษาอังกฤษ “Learning Resources” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย เช่น แหล่งสื่อการสอนแหล่งวิทยาการแหล่งความรู้แหล่งทรัพยากรเป็นต้นได้มีหน่วยงานนักการศึกษาและผู้รู้ได้ให้ความหมายโดยใช้คำที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งแต่ละคำมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

Good (1959) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ เช่น พิพิธภัณฑ์โรงมหรสพห้องสมุด สวนสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลหรือกลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนด้วย

Martin, Sexton and Wagner (1994) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความหมายให้แก่นักเรียน ได้แก่ วีดิทัศน์ การ์ตูน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

Kose (2010) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล รายการ เอกสาร วัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่สนับสนุนให้บรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนรู้

Saskachewan Ministry of Education (2013) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า ได้แก่ ของจริง หรือของตัวอย่าง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2549) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวม บ่อเกิด ที่ให้ประสบการณ์ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ราชบัณฑิตยสถาน (2555) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ที่ให้ความรู้ อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ เช่น ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ชาวบ้าน ห้องสมุด เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนชุมชน ศาสนสถาน องค์การในชุมชน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2557) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งต่างๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต สถานที่ทั้งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นและมนุษย์สร้างขึ้น กิจกรรมทางด้านศิลปะวัฒนธรรม ข้อมูลข่าวสารที่สามารถใช้ศึกษา ค้นคว้า หรือฝึกปฏิบัติทั้งด้วยตนเอง หรือผ่านการถ่ายทอดจากบุคคลอื่น เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตน

สามารถ รอดสำราญ (2557) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งของข้อมูล สารสนเทศ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องและเปิดกว้าง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดหาและใช้แหล่งเรียนรู้ ที่เป็นสื่อประเภทต่างๆ ทั้ง วัสดุ เครื่องมือ เทคนิค วิธีการ เนื้อหา อาคารสถานที่ บุคคล วัฒนธรรมประเพณี ที่มีความสำคัญ ที่มีความสำคัญและประโยชน์ ให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรง มีความสนุกสนาน น่าสนใจ ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้กับชีวิตความ เป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน การใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนและการนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน

ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้มีผู้รู้ได้ให้ความสำคัญที่แตกต่างกันออกไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2552) ได้กล่าวไว้โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ด้านต่างๆ พร้อมที่จะให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล

2. เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ให้โอกาสแก่ทุกๆ คนทั่วถึงกัน

3. เป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสภาพจริง เช่น แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติพิพิธภัณฑ์โบราณสถานหรือสถานประกอบการ

4.เป็นแหล่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้ศึกษา ปฏิบัติและสามารถ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5. เป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดความสนุกสนานและตอบสนองความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้

6. เป็นแหล่งเชื่อมโยงสถานศึกษาและชุมชนให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

7.เป็นแหล่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้รักและภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ

Martin, Sexton and Wagner (1994) กล่าวถึง ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนช่วยกระตุ้นความสนใจ ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงผ่านการลงมือทำ

Okemura (2008) กล่าวถึง ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในหลักการสำคัญของการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ว่านักเรียนสามารถร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในการค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีการเรียนรู้ตามสภาพจริงและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

Savasci and Tomul (2013) กล่าวถึง ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่ามีบทบาทสำคัญที่ให้นักเรียนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางกาเรียนของนักเรียน

รามิเรช (Ramirez, 1954, อ้างถึงใน สุชิน ตันติอำนวย, 2548) ได้จำแนกแหล่งความรู้ในชุมชนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งความรู้ที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ แสงแดด อากาศ ดิน และน้ำ

2. แหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน

3. แหล่งความรู้ด้านเทคโนโลยีได้แก่แหล่งความรู้ที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ การคิดประดิษฐ์ต่างๆ

4. แหล่งความรู้ที่เป็นสถาบันได้แก่ สถาบันต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นเช่นโรงเรียนและโบสถ์

จาโรลิมิค (Jarolimek, 1969, อ้างถึงใน สุชิน ตันติอำนวย, 2548) ได้จำแนกแหล่งความรู้ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่เป็นวัสดุในการอ่าน (reading materials) ได้แก่ หนังสือ จุลสาร วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2. ประเภทที่ไม่ใช่วัสดุในการอ่าน (non - reading materials) ได้แก่ ภาพยนตร์ รูปภาพ และวิทยาการอื่นๆ

นิคคอล์ส (Nichols, 1971, อ้างถึงใน สุชิน ตันติอำนวย, 2548) ได้จำแนกประเภทของแหล่ง ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนไว้ในหนังสือการศึกษา (encyclopedia of education) ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักดนตรีจิตรกรผู้ชำนาญพิเศษ นักกีฬาพนักงานซื้อขายสินค้า และบริการ พ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม และชาวนา

2. พ่อแม่หรือผู้ปกครอง

3. ตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ ได้แก่ บุคคลที่เป็นตัวแทน ของสังคม หรือหน่วยงานอื่น ๆ

4. ผู้แทนทางด้านธุรกิจ และอุตสาหกรรม ได้แก่ บุคคลที่ทำงานในโรงงาน บริษัทขนส่ง สำนักงาน เทศบาล กิจการที่เกี่ยวกับการค้าต่างๆ

5. ผู้แทนของรัฐบาล เช่น นายกเทศมนตรีตำรวจ คณะกรรมาธิการของจังหวัด เป็นต้น

6. คณะกรรมการผู้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการบริหารโรงเรียน และคณะครูภายในโรงเรียน

7. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ป่า น้ำ และวัตถุทางธรรมชาติอื่น ๆ

8. สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ ถนน พิพิธภัณฑ์ รูปปั้น และทรัพยากรที่ใช้ใน โรงเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะเรียน และเครื่องคอมพิวเตอร์

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญช่วยกระตุ้นความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงผ่านการลงมือทำ

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กำหนดการจัดการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เนื่องจากเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ ลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพการเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษา และในชุมชนเพื่อการศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3) เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4) ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5) ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำการเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึง หลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหามีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การดำเนินการสร้างสื่อการเรียนรู้ การดำเนินการจัดทำจัดหาและพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอนการดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

6. การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้หลายลักษณะแตกต่างกันไปตามวิวัฒนาการด้านการศึกษา ไว้ดังนี้

ชารี มณีศรี (2554) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซึ่งความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับความร่วมมือช่วยเหลือกันกระบวนการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือความร่วมมือแก่ครูในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้ หรือกิจกรรมที่บุคลากรทางการศึกษาจะพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ร่วมวิชาชีพให้ปฏิบัติภาระด้านการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเพื่อสนองนโยบายของการจัดการศึกษา

อเนก ส่งแสง (2555) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงการบริการทางการศึกษาด้านต่างๆทั้งในเรื่องของแนวคิด กิจกรรม กระบวนการ เนื้อหาสาระ ทั้งการบริการวิชาการและธุรการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันจัดการให้เกิดขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อส่งผลไปสู่การเรียนที่ดีของผู้เรียนและงานนิเทศ การศึกษาเป็นงานพัฒนาวิชาชีพครู มุ่งให้ครูแต่ละคนและทุกคนสามารถคิดเอง ตัดสินใจเอง ลงมือทำเอง พัฒนาให้ดีขึ้นเองได้อยู่เสมอในสภาวะปกติ แล้วสามารถนำเสนอผลการพัฒนางานด้วยการจัดทำ รายงานแสดงผลการพัฒนางานอย่างเป็นระบบที่ได้ทำเสร็จแล้ว ภาคภูมิใจได้แล้ว โดยมีร่องรอย หลักฐานชัดเจน

ปรียาพร วงค์อนุตรโรจน์ (2564) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน สถานศึกษามี จุดมุ่งหมายหลักก็เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ในสถานศึกษา การนิเทศเป็นงานที่สร้างกำลังใจ แก่ ผู้ปฏิบัติงานโดยการแนะนำเสนอแนะ และให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการ การปฏิบัติงาน การนิเทศควรทำอย่างมีระบบและก่อให้เกิดกำลังใจและขวัญดีแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อทำให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษา ผู้นิเทศการศึกษาจึงเป็นบุคคลใดก็ ได้ที่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายนี้ได้ ตามข้อเท็จจริงแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการ นิเทศภายในสถานศึกษา เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจึงทำหน้าที่ทั้ง “บริหาร” และ “นิเทศ” จึงถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์ในฐานะนักบริหาร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้บริหารมีภารกิจมากมาย จึงสามารถพิจารณาจากบุคคลที่มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อปรับปรุงสมรรถภาพการเรียนการสอน โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่า การชี้แนะ หรือสั่งการ บุคลากรในสถานศึกษาที่สามารถนิเทศได้มี ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างานหรือหัวหน้าโครงการ
4. ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนแต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านสามารถสาธิตหรือให้คำปรึกษาแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานได้
5. ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะเรื่อง

กรองทอง จิรเดชากุล (2550, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศภายใน โรงเรียนหมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักได้ แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริม พัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ให้เต็ม ตามวัยและศักยภาพหรือการดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการนิเทศนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารกับครูในสถานศึกษานั้นใน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมคิดร่วมทำร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมแก้ไขปัญหาระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายระหว่างผู้บริหารกับครูในสถานศึกษานั้น

แนวทางปฏิบัติ

1) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

2) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา ให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายใน สถานศึกษา

4) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบ หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

5) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษา

6) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและ กระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความ เชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

10) พัฒนาระบบการนิเทศให้มีความหลากหลายสนองต่อความต้องของครู และบุคลากรโรงเรียนรวมทั้งจัดระบบสารสนเทศและการจัดทำรายงานการนิเทศ

11) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษาจากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมาผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเสนอวิธีการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

แนวทางปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2545) มีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ

2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงานคือมีความเป็นประชาธิปไตย เคารพ ความคิดเห็นของผู้อื่นเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนิน งานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนโดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไรจะหาวิธีแก้ไขอิทธิบาท 4นั้นอย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกัน

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่ออาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเป็นอาชีพที่จ้องใช้วิชาความรู้และความสามารถและสามารถพัฒนาได้

การจะเลือกเทคนิควิธีการนิเทศ ควรพิจารณาโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541)

1. จุดมุ่งหมายของการนิเทศโดยพิจารณามีจุดมุ่งหมายในการนิเทศอย่างไร เพราะแต่ละเทคนิควิธีจะสนองต่อจุดมุ่งหมายต่างกันไป เช่น ต้องการให้ผู้นิเทศมีความรู้ก็เลือกเทคนิควิธีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้หรือจัดแหล่งวิชาการที่ครูอาจารย์สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

2. เวลาที่ใช้ในการนิเทศ ผู้นิเทศควรพิจารณาในการจัดกิจกรรมว่าต้องการเวลามากเพียงใด หากมีเวลาจำกัดก็ไม่สามารถจัดทัศนศึกษาหรือออกภาคสนามไปนอกเขตสถานศึกษาได้

3. งบประมาณที่ใช้ในการนิเทศ เทคนิควิธีที่จะไปนอกสถานที่ อาจต้องการงบค่าใช้จ่ายมากกว่าการเชิญวิทยากรหรือการประชุมปรึกษาหารือ

4. ขนาดของกลุ่มผู้รับนิเทศ แบ่งตามขนาดของกลุ่มจะได้ 3 ลักษณะ คือ

1) การนิเทศบุคคลคนเดียว ซึ่งเป็นการนิเทศตัวต่อตัว โดยทั่วไปเทคนิควิธีที่ใช้จะเป็นการสังเกตการสอนและปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการสอนแม้จะเสียเวลามากแต่ก็ได้ผลค่อนข้างสูง

2) การนิเทศเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มรับการนิเทศมีขนาดไม่เกิน 10 คน เช่น กลุ่มครูอาจารย์ที่สอนในสาขาเดียวกันและรับการนิเทศในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนโดยสามารถใช้การอภิปราย ระดมสมอง บทบาทสมมติ หรือการปรึกษาหารือกันได้ เป็นกลุ่มที่พอเหมาะในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย

3) การนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่ หมายถึง การนิเทศที่มีผู้เข้ารับการนิเทศมากกว่า 10 คนขึ้นไป ผู้ให้การนิเทศมากกว่า 1 คนขึ้นไป จุดมุ่งหมายของการนิเทศมักจะเป็นกิจกรรมที่เป็นการให้ความรู้เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงาน การนิเทศสามารถใช้เทคนิควิธีในการบรรยาย โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น การฉายสไลด์ แผ่นใส วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ ตลอดจนการสาธิต รวมถึงการดูงานและทัศนศึกษา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4

ความหมายของหลักอิทธิบาท 4

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยว หลักอิทธิบาท 4 รวมทั้งความหมายของหลักอิทธิบาท 4 ได้มีผู้ที่ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

พระมหาวิทวัฒน์ วิวฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561) กล่าวไว้ว่า หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง คุณธรรมนำสู่ความสำเร็จ หรือ คุณธรมเครื่องชักนำสู่ความเจริญไพบูลย์ของชีวิต เป็นหลักธรรมสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการภาระงานต่าง ๆให้สำเร็จลุล่วงบรรลุตามวัตถุประสงค์

พระบุญกอง แก้วมะนีวงศ์ (2559) กล่าวไว้ว่า อิทธิบาท 4 หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและการงานอื่นๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองตั้งเปาหมายเอาไว้ซึ่งมี 4 อย่าง คือ ฉันทะ ความรักความพอใจในหน้าที่การงานการเรียน วิริยะ คือมีความขยันหมั่นเพียรพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ถูกต้องและทันเวลา จิตตะ คือ เอาใจใส่ในหน้าที่ มีจิตจดจ่ออยู่กับหน้าที่ที่ทำไม่คิดฟุ้งซ่านอันเป็นบ่อเกิดให้ทำงานผิดพลาดได้ง่ายและวิมังสาคือคอยตรวจสอบหา ส่วนที่ผิดพลาด แล้วนำมาแก้ไขด้วยสติปัญญาของตน

พระอธิการโสภณ ปิยชมฺโม (กิ่งแก้ว) (2560, หน้า 33) กล่าวไว้ว่า อิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นบันไดแห่งความสุขและความสำเร็จคนเราเมื่อมีความรักความพอใจ ขยันหมั่นเพียรความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอการทำงานย่อมมีประสิทธิภาพและคนทำงานก็ย่อมมีความสุข

สรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองตั้งเปาหมายเอาไว้ 4 ประการ ได้แก่ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา

ความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4 ไว้ดังนี้

เจษฎากรณ์ รอดภัย (2561) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของอิทธิบาท 4 คือ จะเห็นได้ว่าฉันทะและวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมีความรักในงานและมีความพากเพียร บากบั่น เพิ่มความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีจิตตะและวิมังสาเป็น

หลักปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเอาใจใส่ในงานและตรวจสอบการทำงาน อย่างต่อเนื่อง ยึดหลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงานแล้วก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ มีความรักใครในงาน ปฏิบัติงานด้วยความพากเพียรบากบั่น ด้วยความเอาใจใส่ในงาน และมีการตรวจสอบความสำเร็จในงานอยู่เสมอ อยู่เย็นเป็นสุข ความเป็นอยู่ดีขึ้น และพึ่งตนเองได้ในที่สุด

พระมหาวิทวัฒน์ วิวทฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561) กล่าวไว้ว่า หลักอิทธิบาท4 คือ ฉันทะ (ความภูมิใจในงาน) วิริยะ (ความพากเพียรพยายาม) จิตตะ (ความเอาใจใส่ในงาน)วิมังสา (การคิดวิเคราะห์ใคร่ครวญหาเหตุและผล) บันได 4 ขั้นก้าวสู่ความสำเร็จสำหรับคนทำงานเป็นหลักคุณธรรมสำคัญที่นำสู่ความเจริญเป็นทฤษฎีสำหรับบริหารจัดการภาระงานได้อย่างสมบูรณ์แบบในทุกมิติ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานได้ทุกงาน และทุกสาขาอาชีพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4 คือแนวทางในการปฏิบัติให้ถึงซึ่งวามสำเร็จ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมีความรักในงานตามที่ได้ตั้งเป้าหมายหรือความมุ่งหวังไว้ด้วยหลักทั้ง4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท 4

สุพันธ์ แสนสี (2558, หน้า 54) ได้กล่าวว่า อิทธิบาท 4คือหลักธรรมที่ปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานต่างๆตามที่มุ่งหวังไว้ซึ่งประกอบผด้วยฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) และวิมังสา(ความไตร่ตรอง)

พระชวัลวิทย์ อคคธมโม (เจนดลวาการ) (2561, หน้า 28) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท 4 แบ่งประเภทการทำหน้าที่ออกไปอย่างชัดเจนถึง 4 ประการ กล่าวคือ ฉันทะความรักชอบพอใจอยากทำสิ่งนั้น วิริยะ ความกล้า ใจสู้ ขยันทำอยู่กับสิ่งนั้น จิตตะ ความมุ่งมั่น จดจ่อ โฟกัสอยู่กับสิ่งนั้นวิมังสา ปัญญาในการคิดพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์อยู่กับสิ่งนั้นการแบ่งประเภทออกมาในที่นี้ ก็เพื่อแยกออกมาให้เห็นหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกัน ของแต่ละข้อธรรมได้อย่างชัดเจน แต่เมื่อเวลาใช้งานจริง อิทธิบาท 4 ต้องมาด้วยกัน เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กันหลอมรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกัน จึงจักก่อเกิดเป็นพลังขับเคลื่อนชีวิตมุ่งสู่เป้าหมายได้สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง

1. ฉันทะ

พิฑูร มลิวัลย์ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า ฉันทะ คือ ความพอใจรักใครในสิ่งนั้นคือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจ ด้วยความรัก ในสิ่งนั้นทำสิ่งนั้น ด้วยความเต็มใจไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539) ได้กล่าวถึง ฉันทะ ไว้ดังนี้

ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุ พูดง่ายๆ ว่ารักงานและรัก

จุดหมายของงาน พูดให้ลึกลงไปในทางธรรมว่า ความรักความใส่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงาม

พระรุ่งตะวัน สวโร (เกษสว่าง) (2561) กล่าวไว้ว่า ฉันทะ คือ ความพอใจ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้นอยากทำสิ่งนั้น 1 ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุถึงจุดหมายและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป ซึ่งจะแสดงออกมาด้วยการกระทำด้วยความพอใจเต็มใจและสนใจในสิ่งที่ตนกำลังกระทำอยู่หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำงานด้วยใจรัก

สรุปได้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในการบริหารงานวิชาการ ความพอใจ ความรัก ความชอบ ความสนใจในสิ่งที่ทำ คือ มีใจที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ

2. วิริยะ

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539 หน้า 676) พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต)ได้กล่าวถึงวิริยะไว้ดังนี้

วิริยะ แปลว่า ความอาจหาญ แกล้วกล้าบากบั่นก้าวไป ใจสู้ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้วแม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลุถึงได้ยากนักมีอุปสรรคมากหรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านี้เตือนเขาก็ไม่ท้อถอยกลับเห็นเป็นสิ่งท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ คนที่มีความเพียร เท่ากับมีแรงหนุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตาม จิตใจจะแน่วแน่มั่นคง พุ่งตรงต่อจุดหมาย สมาธิก็เกิดขึ้นได้เรียกว่าเป็นวิริยะสมาธิพร้อมทั้งมีปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

พิทูร มลิวัลย์ (2540 หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า วิริยะ คือ ความเพียรประกอบสิ่งนั้น คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียรด้วยความพยายาม เข้มแข้งอดทน ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น

พระรุ่งตะวัน สวโร (เกษสว่าง) (2561, หน้า 36) กล่าวไว้ว่า วิริยะ คือ ความเพียร ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทนเอาธุระ ไม่ท้อถอย ซึ่งแสดงออกมาด้วยความเพียร พยายามในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้สึกไม่ท้อถอย และมีความกล้าที่จะกระทำงานนั้น ๆ ถ้าเห็นอะไรเป็นอุปสรรคหรืองานที่มาอยู่ข้างหน้าแล้วจะต้องเอาชนะ ทำให้สำเร็จ ทำงานให้เป็นเรื่องที่ท้าทาย จะสู้และจะพยายามเพื่อทำให้สำเร็จ

สรุปได้ว่า วิริยะหมายถึงความเพียรพยายามในการบริหารงานวิชาการ ความขยันหมั่นเพียรที่ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพยายามด้วยความอุตสาหะอดทน ทำอย่างเต็มที่เต็มกำลังและเต็มความสามารถเพื่อให้งานที่ปฏิบัติประสบความสำเร็จ

3. จิตตะ

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539, หน้า, 676) ได้กล่าวถึง จิตตะไว้ดังนี้

พิฑูร มลิวัลย์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า จิตตะ คือความเอาใจฝึกไฝ่ในสิ่งนั้น ธุระ คือ เมื่อทำสิ่งใดทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจหาสาเหตุด้วย ความรอบคอบ

ณฐยา ราชสมบัติ (2556, หน้า 25) ได้กล่าวว่าพระพุทธเจ้า ทรงตรัสถึง หลักอิทธิบาท 4 ที่เกี่ยวกับ จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ที่เรียกว่า จิตตสมาธิปธานสังขาร) ไว้ดังนี้

พระรุ่งตะวัน สวโร (เกษสว่าง) (2561, หน้า 36) กล่าวไว้ว่า จิตตะ คือ ความตั้งใจ หรือ เอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ เฝ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหน ไม่ สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่นๆตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ซึ่งแสดง ออกมาด้วยการเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจในการทำงาน อย่างจริงจัง ไม่ปล่อยให้ความคิดฟุ้งซ่าน

สรุปได้ว่า จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในการบริหารงานวิชาการ ความเอาใจใส่ใน งานที่ทำ หมั่นตรวจตราดูแลอยู่เสมอ ไม่ปล่อยปละละเลยกับงานของตน ตั้งใจและจดจ่ออยู่กับงานที่ ตนกำลังทำอยู่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของงาน

4. วิมังสา

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539) ได้กล่าวถึง วิมังสา ไว้ดังนี้

วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจ ตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่องหรือขัดข้อง ทดลองและคิดคันหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้ เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาชิซึ่งจะเห็นได้ไม่ยากคนมีวิมังสาเป็นพวกชอบคิดค้นหาเหตุผลชอบสอบสวน ทดลอง เมื่อทำอะไร ก็คิดพิจารณาทดสอบไปเช่นคิดว่าผลนี้เกิดจากสาเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้เท่านั้น ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้ว ไม่เกิดผล อย่างที่คาดหมาย เป็นเพราะอะไรจุดไหน ฯลฯ เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แล่นติ่งไปกับเรื่องที่พิจารณา ไม่ ฟุ้งซ่านไม่วอกแวก และมีกำลังเรียกว่าวิมังสาสมาชิซึ่งจะมีปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์เกิด มาด้วย เช่นเดียวกับสมาธิข้อ

พิทูร มลิวัลย์ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า วิมังสา คือ ความหมั่นตรึกตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่ง นั้น เมื่อทำสิ่งใดทำด้วยความรู้จักไตร่ตรองรู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจพิเคราะห์ทดลอง ทดสอบ

พระรุ่งตะวัน สวโร (เกษสว่าง) (2561) กล่าวไว้ว่า วิมังสา คือ ความไตร่ตรองหมั่นใช้ ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจหาเหตุผลและตรวจสอบ ข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นชอบคิดค้นหาหตุผล ชอบสอบสวนทดลอง มีการวางแผน วัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ปัญญา พิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่กระทำด้วยความพินิจพิเคราะห์ มีการวางแผน และวัดผลงานที่ กระทำเสมอ

สรุปได้ว่า วิมังสา หมายถึง การพิจารณาใคร่ครวญเหตุผลแห่งความสำเร็จการบริหารงานวิชาการ การใช้เหตุผลการใช้สติ รู้จักคิด รู้จักอ่านว่าสิ่งไหนทำไปแล้วถูกหรือผิดอย่างไร ถ้าสิ่งที่ทำไปแล้วได้ผลดี ก็ควรจะทำมากขึ้น

2.5 การบริหารวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยึดกรอบอิทธิบาท 4 ในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจการหรือองค์กรนั้นๆ แล้ว สังคมไทยก็มีหลักการบริหารวิชาการอย่างมีระบบเช่นกัน หลักการบริหารวิชาการ ดังกล่าวนี้ คือ การบริหารวิชาการตามหลักอิทธิบา 4 ซึ่งเป็นหลักการบริหารอย่างมีระบบ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.5.1 ฉันทะ คือ ความพอใจ ความชอบ ความรัก การเป็นผู้บริหารที่ดี จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ความพอใจ ความรัก ความชอบ ในงานบริหารก่อน ถ้าไม่รักไม่ชอบ ไม่ต้องการจะเป็นผู้บริหารแล้วถูกบังคับให้เป็นผู้บริหาร คนๆนั้นจะไม่มีความสุขในการทำงานค้านบริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารคน บริหารงาน บริหารงบประมาณ ต่างๆ เราจะสังเกตได้ว่า งานใดๆ ถ้าเรารักชอบแล้วเรามักจะทำงานนั้นๆด้วยความสุข ถ้าเราพอใจ เราก็มักจะมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงก็เช่นกัน เมื่อ เรารัก สุนัข รักปลา รักม้า ฯลฯ เราก็มักจะมีความสุขในการได้เลี้ยงมัน

2.5.2 วิริยะ คือ ความขยัน หมั่นเพียร คนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านบริหาร จะต้องมีความรัก ความชอบ ความพอใจ ยังไม่พอ ต้องมีความขยันหมั่นเพียร เราจะเห็นได้จากการอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ หรือ ดู ฟังอ่าน จากสื่อต่างๆ ว่า คนที่เป็นผู้บริหารประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นคนที่ขยันมากกว่าลูกน้อง ผู้บริหารบางคนต้องอยู่ในที่ทำงานมากกว่าลูกน้องในขณะที่ลูกน้อง กลับบ้านแล้ว ผู้บริหารยังต้องมาตรวจงานในตอนกลางคืน ฉะนั้นผู้บริหารที่ต้องการประสบความสำเร็จจึงต้องมีความเพียร ดังเช่นคำเปรียบที่ว่า "น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน" ถ้าต้องการประสบความสำเร็จไม่ว่าเรื่องใดๆ บุคคลผู้นั้นจะต้องมีความเพียร

2.5.3 จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ มีจิตใจที่จดจ่อกับสิ่งนั้น ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จนอกจากจะมี ความพอใจ ความขยัน ยังไม่พอ ยังต้องมีการเอาใจใส่ในงานอีก จึงจะทำให้งานบริหารประสบความสำเร็จ การจดจ่อในงานนั้นๆ มักจะทำให้งานนั้นๆ เกิดความผิดพลาดน้อยและงานนั้นๆ ออกมาสวย เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีคุณภาพ

2.5.4 วิมังสา คือ รู้จักพิจารณา ใคร่ครวญ (ทำไมเราถึงตัดสินใจพลาด ขณะที่คู่แข่งตัดสินใจได้ถูก) ต้องรู้จักวิเคราะห์ ใคร่ครวญ ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา งานค้านบริหาร และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ เพิ่มมากขึ้น การที่ผู้บริหารรู้จักพิจารณา ใคร่ครวญ วิเคราะห์ มักจะทำให้การตัดสินใจได้ถูกต้องมากกว่าผิด มีการใช้ข้อผิดพลาดมาแก้ไขได้ในอนาคต

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

องค์ประกอบ	**รูปแบบการบริหารงานวิชาการ**					
อิทธิบาท 4	1	2	3	4	5	6
ฉันทะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วิริยะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
จิตตะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วิมังสา	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ : ช่องที่ 1-6 หมายถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1) ด้านพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
2) ด้านจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3) ด้านวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4) ด้านพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
5) ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา
6) ด้านนิเทศการศึกษา

2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Need Assessment ซึ่งคำนี้มาจากคำว่า ความต้องการจำเป็น (Need) กับ คำว่า การประเมิน (Assessment) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ทั้งสองคำ ได้ดังนี้ ความต้องการจำเป็น (Need) มีความหมายตามพจนานุกรมของ Webster ว่าหมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่เป็นความจำเป็นในอันที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความปรารถนาหรือความต้องการได้ (Webster's Encyclopedic Dictionary 1994, อ้างถึงใน คมศร วงษ์รักษา, 2540) นอกจากนี้ มีนักวิชาการและนักวิจัยจำนวนหลายคนได้ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

Kaufman & English (1981) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันและผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญและเลือกสิ่งที่เห็นว่าสำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

Witkin & Altschuld (1995) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นคือความแตกต่างหรือ ช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา

Reviere & Others (1996) ให้คำจำกัดความหมายของความต้องการจำเป็นว่าเป็นช่องว่างระหว่างสภาพการณ์ที่เป็นจริงและที่เป็นอุดมคติ ซึ่งเป็นที่รับรู้ทั้งของค่านิยมในชุมชนและยอมรับให้มีการเปลี่ยนแปลงได้

McCaslin & Tibezinda (2014) ให้ความหมาย การประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการจัดลำดับความสำคัญและการตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการวางแผนการพัฒนาและการปฏิบัติในโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการกำหนดช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่ควรจะเป็นของผลลัพธ์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น โดยเน้นการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจากบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นคือกระบวนการที่ช่วยในการจัดลำดับความสำคัญในความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นโดยข้อมูลที่ได้จากบุคคลสามารถนำมาสู่การตัดสินใจ วางแผน การกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

ความสำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นกระบวนการที่สำคัญและมีประโยชน์ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

1. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเป็นเครื่องบริหารที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของหน่วยงานป้องกันการสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์

2. ผลจากการประเมินความต้องการจำเป็นสามารถสะท้อนภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนำไปสู่การวางแผนกำหนดแนวทางพัฒนาองค์กรกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานให้ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงและสนองความต้องการขององค์กร

3. การประเมินความต้องการจำเป็นช่วยกำหนดเป้าหมายขององค์กรจากความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายช่วยกระตุ้นให้เกิดผลกระทบต่อโครงการทำให้สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงของการปฏิบัติงานในช่วงเวลานั้นๆ

ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะที่ใช้ในการจัดประเภท ดังนี้

1. ระดับความต้องการจำเป็น เช่น ความจำเป็นขององค์กร (Organizational Needs) ความต้องการจำเป็นของบุคลากร (Personal Needs) ความจำเป็นของกลุ่ม (Group Needs)

2. สาระเนื้อหาของความต้องการจำเป็นเช่น ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร (Staff Development Needs) ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม (Development Needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development Needs)

3. ระดับความลึกซึ่งของความต้องการจำเป็นเช่นความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (Felt needs) ความต้องการจำเป็นเชิงวิเคราะห์ (Analytical needs) ด้านกระบวนการ (Process Needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (Outcome Needs) ความต้องการจำเป็นด้านแก้ปัญหา (Solution Needs) ตามความคิดของ Kaufman ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ ถือเป็น “ความต้องการจำเป็นเทียม หรือ กึ่งความต้องการจำเป็น” (Quais Needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ถือเป็น “ความต้องการที่แท้จริง” (Needs)

4. ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (Present หรือ Current Needs) ความต้องการจำเป็นในอนาคต (Future Needs)

5. ธรรมชาติของข้อมูล ที่แสดงความต้องการจำเป็นเช่นความต้องการจำเป็นเชิงคุณลักษณะ (qualitative needs) ความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณ (quantitative needs)

6. เจ้าของความต้องการจำเป็น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านปฐมภูมิ (Primary Needs) ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (Service Receivers) ในทางการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน และความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ ซึ่งแบ่งความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (Service Providers) เช่น ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร อย่างไรก็

ตาม Witkin ได้เพิ่มเติมระดับความต้องการจำเป็นระดับที่สาม (Tertiary Needs) ซึ่งถือว่า เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร และการแก้ไขปัญหา (Resources/Solution)

สรุปได้ว่า ประเภทของความต้องการจำเป็นมีหลายประเภทด้วยกัน ตามที่นักการศึกษาได้เสนอไว้ดังนั้นในการเลือกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นให้เหมาะสมมาใช้ในการประเมินจะต้องอาศัยวัตถุประสงค์ของการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นเป็นตัวกำหนดในการเลือก

ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin & Altrichuld (1995 และ 2000, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) กล่าวถึงการประเมินความต้องการจำเป็น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ (Three-Phase Plan)

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการประเมินหรือระยะการสำรวจ ในระยะนี้มีการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นที่มีอยู่ วางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดขอบเขตและประเด็นของความต้องการจำเป็น กำหนดจุดมุ่งหมายของความต้องการจำเป็น แหล่งข้อมูล การใช้ประโยชน์ข้อมูล ระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาแผนงานสำหรับระยะที่ 2 รวมทั้งกำหนดเกณฑ์สำหรับทำประเมิน การประเมินความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การประเมินหรือระยะการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และความเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น จัดลำดับความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์หาสาเหตุ ผลลัพธ์และสังเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 หลังการประเมินหรือระยะการนำผลไปใช้ประโยชน์ โดยเชื่อมโยงข้อมูลและแผนการดำเนินงานที่ได้รับ งานหลักคือการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ และเกณฑ์การตัดสินเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนปฏิบัติการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินความต้องการจำเป็นแก่ผู้ตัดสินใจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการจัดเตรียมแผนสำหรับดำเนินการเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็นหรือนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) กล่าวถึงกระบวนการการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์จึงประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification)
   1.1) วัตถุประสงค์เพื่อระบุความต้องการจำเป็น
   1.2) เอกสารที่เกี่ยวข้อง/ กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
   1.3) ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับ
   1.4) เสนอความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ
   1.5) เสนอผล/ นำไปใช้และ/ วิเคราะห์สาเหตุ/ แนวทางแก้ไข
2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ
   2.1) วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น

2.2) เอกสารที่เกี่ยวข้อง/ กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

2.3) ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

2.4) เสนอสาเหตุความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ

2.5) เสนอผล/ นำไปใช้และ/ วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา

3) การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs Solution) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ประเมินทางเลือกสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะนำไปกำหนดความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไข

3.1) วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกของความต้องการจำเป็น

3.2) เอกสารที่เกี่ยวข้อง/ กรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

3.3) ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง วิธีรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

3.4) เสนอทางเลือกความต้องการจำเป็นตามลำดับความสำคัญ

3.5) นำไปสู่การกำหนดแผนงานและนำไปสู่การปฏิบัติ

การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

Witkin & Altrichuld (1995, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) ได้กล่าวถึง การจัดลำดับความต้องการจำเป็นจะต้องพิจารณาทั้งความเที่ยงและความตรงและต้องมีการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อการจัดลำดับที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย

1. การกำหนดขนาดความแตกต่างของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์
2. องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุสนับสนุนหรืออุปสรรคต่อความต้องการจำเป็น
3. การกำหนดระดับความยากง่ายในการจัดลำดับความต้องการจำเป็น
4. การประเมินความเสี่ยง
5. ผลกระทบที่อาจเกิดกับส่วนอื่นๆ ของระบบ
6. การกำหนดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็น ทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ การจัดลำดับความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแต่ละประเด็นจากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย

เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็นเชิงสำรวจ

การใช้วิจัยสำรวจ ในการระบุความต้องการจำเป็น ใช้เพื่อบรรยายลักษณะประชากรที่เป็นภาพรวมและอธิบายสาเหตุที่มีของความต้องการจำเป็น โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ (สุวิมลว่องวาณิช, 2550)

1. การใช้แบบสอบถาม

การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการประเมินความต้องการจำเป็น มีข้อตกลงสำคัญหลายประการ ประการแรกผู้ตอบมีความสามารถในการอ่านเข้าใจความหมายของข้อความหรือคำถามที่ถามประการที่สอง ผู้ตอบมีข้อมูลหรือมีความรู้พอจะตอบคำถามหรือให้ข้อมูลได้และ ประการที่สาม ผู้ตอบมีความเต็มใจและตั้งใจที่จะตอบโดยให้ข้อมูลที่จริงอย่างซื่อสัตย์ (Wolf, 1998, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

1.1 ลักษณะของแบบสอบถามที่ดีประกอบไปด้วย

1) ข้อความหรือคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) มีการวางแผนการสร้างที่เหมาะสมทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

3) สามารถดำเนินการเก็บข้อมูลได้ภายใต้เวลาและทรัพยากรที่เหมาะสม

1.2 ประเภทของแบบสอบถาม

ธรรมชาติของข้อมูลที่ต้องการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น จึงมีการเรียกแบบสอบถามให้มีความเฉพาะเจาะจง 2 แบบ คือ

1) แบบสอบถาม(Questionnaire)เป็นเครื่องมือที่เน้นการเก็บข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลภูมิหลังทั่วไป พฤติกรรมการปฏิบัติตน เป็นต้น

2) แบบวัดความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นเครื่องมือที่เน้นการเก็บข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก หรือทัศนคติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3 ประเภทของคำถามสอบถาม

1) คำถามปลายปิด (Close-ended question)หรือคำถามแบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อความหรือคำถามและกลุ่มของคำตอบให้ผู้ตอบเลือก โดยจัดเรียงลำดับคำถามตามที่ผู้วิจัยต้อง การทราบ

2) คำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบด้วยคำถามที่ให้ อิสระในการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบอาจมีความลึกซึ้งกว่าที่ผู้วิจัยคาดไว้

ลักษณะของข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้ตอบ ที่สำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นความต้องการจำเป็นระดับกลุ่มบุคคลหรือระดับองค์กรผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับจะนำไปใช้ได้กับการพัฒนาการปฏิบัติงานขององค์กรมากกว่าการพัฒนารายบุคคล สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการสร้างแบบสอบถาม คือ ชุดคำถามที่ได้ ตระเตรียมไว้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษากับตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนของ ประชากร ซึ่งกำหนดรูปแบบการตอบ ได้ 2 แบบ คือ

2.1) รูปแบบการตอบสนองเดี่ยว (Single-response Format) เป็นคำถามที่กำหนด

ให้กลุ่มตัวอย่างระบุระดับปัญหาสภาพที่เป็นอยู่ หรือระดับของสิ่งที่ต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง ปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อคำถามให้ตอบในรูปมาตรประมาณค่า โดยให้คำตอบเพียงชุดเดียวซึ่งคำตอบที่ได้คือความต้องการจำเป็น แล้วนำมาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญวิธีการจัดเรียงลำดับตามความสำคัญ วิธีการจัดเรียงลำดับข้อมูลประเภทนี้รู้จักกันดีและนิยมใช้อย่างแพร่หลาย ในกลุ่มนักประเมิน รู้จักกันโดยทั่วไปเพราะเป็นวิธีที่เข้าใจได้ง่าย มีความซับซ้อนน้อย เก็บข้อมูลได้ง่าย มีความสะดวกและรวดเร็วในการบริหารจัดการ แต่มีข้อจำกัดที่วิธีการดังกล่าวใช้กันค่อนข้างมากอาจ ทำให้ไม่ดึงดูดใจผู้ตอบแบบสอบถามได้ (Witkin, 1984, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550) สำหรับ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการตอบสนองเดี่ยวเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวัดความ ต้องการจำเป็น ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณารูปแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความ เหมาะสมของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2) รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response Format) เป็นคำถามชุดเดียวกันแต่ให้กลุ่มตัวอย่างระบุ 2 ส่วน คือ ระดับของการดำเนินงานในสภาพจริงและระดับสภาพที่พึงประสงค์ปรากฏในแบบสอบถามมีข้อความให้ตอบในรูปมาตรประมาณค่าโดยให้ตอบข้อมูลสองชุดซึ่งพัฒนามาจากชุดคำถามการตอบสนองเดี่ยว

2. การใช้วิธีการสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลแบบเผชิญหน้า ระหว่างผู้ทำการประเมิน ความต้องการจำเป็น กับผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นระบบจะใช้การสัมภาษณ์ แบบเป็นทางการซึ่งการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนั้น สามารถกระทำได้โดยใช้วิธีการ 3 ลักษณะ การสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างระดับกลางและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการที่มีความน่าสนใจ มักใช้ในการประเมินความต้องการ จำเป็นแบบสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้สามารถระบุความต้องการจำเป็นที่ได้จากบุคคลเป้าหมายทั้งกลุ่ม มีประโยชน์ในการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นเป็นความรู้สึกจากสภาพที่เป็นอยู่ได้อย่างเต็มที่ การมีปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มจะช่วยกระตุ้นและส่งเสริมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนาเพื่อระบุความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นและการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสำหรับรูปแบบการตอบสนองเดี่ยว และรูปแบบการตอบสนองคู่ มีแนวคิดเบื้องหลังของแต่ละเทคนิคซึ่งทุกวิธีมีวิธีดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน คือ การให้คะแนนความสำคัญตามลำดับวิธีการที่กำหนด การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งการสร้างเครื่องมือจะต้องมีความชัดเจนในสิ่งมุ่งหวังเพื่อเชื่อมโยงมโนทัศน์ของสิ่งนั้นเป็นข้อมูลหลักฐานที่เป็นรูปธรรม ต้องพิจารณาเครื่องมือ รูปแบบคำถามให้อดคล้องกับคุณลักษณะและเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล

7. เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ได้เสนอ เทคนิควิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น สำหรับรูปแบบการตอบที่เป็นทั้งการตอบสนองเดี่ยวและรูปแบบการตอบสนองคู่ โดยมีวิธีการแนวคิดเบื้องหลังของแต่ละเทคนิควิธีการดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยขั้นตอน การดำเนินการสำคัญ คือ การให้คะแนนความสำคัญตามวิธีการที่กำหนด การเรียงลำดับความสำคัญและการสรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดี่ยวข้อมูลแบบการตอบสนองเดี่ยวได้แก่ข้อมูลที่ผู้ตอบเลือกตอบข้อคำถามในแบบสอบถามเพียงส่วนเดียว โดยอาจถามว่า ข้อความนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับใดหรือท่านมีความต้องการจำเป็นในด้านนี้มากน้อย เพียงใด เป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามนิยามการแก้ปัญหา (solution definition) ในกลุ่ม เทคนิควิธีนี้ผู้เขียนนำเสนอวิธีการจัดลำดับจำนวน 3 วิธีดังนี้

1.1 วิธีการจัดเรียงลำดับตามค่ามัธยมฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) วิธีนี้นักวิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างระบุน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามการรับรู้เป็นรายประเด็นตามมาตราประมาณค่าผู้ให้ข้อมูลจะให้น้ำหนักความสำคัญกับความต้องการจำเป็นประเด็นต่างๆ เท่ากันได้หากเห็นว่าความต้องการจำเป็นเหล่านั้นมีระดับความสำคัญเท่ากันจากนั้นทำการแจงนับความถี่ที่กระจายตามมาตรประมาณค่าของแต่ละข้อรายการแล้วหาค่ามัธยฐานหรือฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย แต่ค่ามัธยฐานจะเป็นค่าสถิติที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่อยู่ในมาตราจัดอันดับในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถเรียงค่าจากมากไปหาน้อยหรือ จากน้อยไปหามากตามค่าสถิติที่ได้ในแต่ละข้อรายการอย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ในการจัดลำดับความสำคัญ มีความเป็นไปได้สูงที่ความต้องการจำเป็นทุกประเด็นมีค่าเท่ากันซึ่งทำให้ต้องมี การอภิปรายเสริมหรือหาข้อมูลอื่นเสริมว่าความต้องการจำเป็นประเด็นใดมีความสำคัญมากที่สุดนับเป็นจุดอ่อนของวิธีนี้

1.2 วิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) จะมีการจัดความสำคัญความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้โดยใช้วิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาด(Magnitude Estimation Scaling--MES) โดยเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งมี หลายด้านว่าด้านใดมีความสำคัญมากกว่าวิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาด จะมีการกำหนดความ สำคัญของแต่ละข้อรายการ ด้วยคะแนนในเชิงเปรียบเทียบ กับคะแนนความสำคัญ ของข้อความแรก (ความต้องการจำเป็น)ที่ใช้เป็นฐานการอ้างอิงซึ่งกำหนดโดยนักประเมินความต้องการจำเป็นถือว่าเป็นวิธีที่ลดจุดอ่อนของวิธีแรก

1.3 วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-weighing Procedure) กระบวนการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighing Procedure-PWP) เป็นวิธีการ

จัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ ให้ครบทุกคู่ที่เป็นไปได้วิธีนี้จึงมีจุดเด่นกว่าสองวิธีแรกโดยปกติความต้องการจำเป็นที่ต้องการจัดลำดับความสำคัญไม่ควรเกิน 15 ข้อ หากเกิน 15 ข้อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสับสน และไม่สามารถจำรายละเอียดของข้อรายการต่างๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

1.4 วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ด (Card Sort) การจัดเรียงลำดับความสำคัญ ด้วยการ์ดเป็นวิธีการที่ใช้การ์ดเป็นอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นมีความสะดวกในการจัด ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากขึ้น วิธีนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็นเตรียมข้อความที่แสดงความต้องการจำเป็นทั้งหมด ที่ต้องจัดลำดับโดยการพิมพ์ในกระดาษที่เป็นการ์ด จัดทำการ์ดเป็นชุด ๆ ตามจำนวนคนที่ทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญ

1.4.2 มอบการ์ดให้กับกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่จัดเรียงลำดับความสำคัญ ชี้แจงให้แยกการ์ดออกเป็นกอง ๆ ตามกลุ่มของข้อความที่คิดว่ามีความสำคัญอยู่ในกองเดียวกันจะเป็นกี่กองก็ได้

1.4.3 ระบุระดับความสำคัญในการ์ดแต่ละใบแล้วมอบการ์ดคืน

1.4.4 ผู้รับผิดชอบในการประเมินความต้องการจำเป็นจัดทำการแจกแจงความถี่ของคะแนนของการ์ดแต่ละใบแล้วสรุปคะแนนเป็นภาพรวมเสนอเป็นผลการประเมินความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย

2. เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่รูปแบบของการให้ตอบ ข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-response Format) มักปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตรประมาณค่าโดยให้ระบุข้อมูลทั้ง 2 ชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้น โดยมีพื้นฐานแนวคิดของการนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความ แตกต่าง (Discrepancy Model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถ กระทำได้โดยวิธีการที่ใช้หลักประเมินความแตกต่าง เป็นที่นิยมใช้กันมากเป็นวิธีที่มีรากฐานมาจาก การประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบ-รวมข้อมูลแบบการตอบสนอง คู่จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (Importance-I) ของข้อความนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอก ระดับของ “what should be” และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือระดับสัมฤทธิ์ผล (Degree of Success--D) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “what is” สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธีมีดังนี้

2.1 วิธี Mean Difference Method (MDF) กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order of Difference Scores

สูตร MDF = I – D

2.2 วิธีPriority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุด และสูงสุดได้ (Lane, Crofton และ Hall 1983, อ้างถึงใน Witkin, 1984) โดยสร้างดัชนีชื่อว่า (Priority Needs Index PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นอยู่จริง (Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I

สูตร PNI = (I-D) x I

2.3 วิธีModified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิมของ นงลักษณ์วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ซึ่งเป็นวิธีที่หาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (I-D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายในเชิงการเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่อง วาณิช, 2550)

สูตร $PNI_{modified} = (I - D) / D$

2.4 การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนาโดยการแบ่งตารางออกเป็น4ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น) และสภาพที่เกิดขึ้นจริงจุดที่ใช้ในการแบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำที่กำหนดหรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมิน เห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (Cut-off Score)

2.7 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สภาพทางภูมิศาสตร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ตั้งอยู่ เลขที่ 123 หมู่ 2 ถนนอรุณประเสริฐ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนที่

จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดูแลพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอเมืองสรวง อำเภออาจสามารถ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอโพนทราย อำเภอหนองฮี อำเภอพนมไพร

สภาพพื้นที่ทั่วไปทางทิศเหนืออันประกอบด้วยเขตพื้นที่อำเภอเมืองสรวง อำเภออาจสามารถ และทิศเหนือของอำเภอเกษตรวิสัยเป็นพื้นที่สูงและลาดเอียงลงทางทิศใต้อันเป็นดินแดนที่ขนานนามว่า “ทุ่งกุลาร้องไห้” ซึ่งมีตำนานอันเก่าแก่ เนื่องจากเดิมเป็นท้องทุ่งกว้างใหญ่ไพศาล ส่วนพื้นที่อื่น ๆ เป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะดินร่วนปนทราย ฤดูฝนน้ำจะหลากท่วม ฤดูแล้งน้ำจะแห้งขอด จึงเป็นที่ทุรกันดาร มีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่เป็นหย่อม ๆ ซึ่งเป็นที่เนินหรือมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ต่อมาได้มีการพัฒนาทุ่งแห่งนี้จนปัจจุบันมีความอุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่มีชื่อเสียงกระฉ่อนไปทั่วโลกกลายเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาของจังหวัดร้อยเอ็ดคือการผลิตข้าวหอมมะลิสู่ตลาดโลก มีแม่น้ำสายสำคัญหลายสาย คือ ตอนเหนือ ได้แก่ แม่น้ำชี ตอนล่าง ได้แก่ แม่น้ำมูล และมีแม่น้ำไหลผ่าน ทุ่งกุลาร้องไห้หลายสาขา ได้แก่ แม่น้ำมูล ลำน้ำพลับพลา ลำน้ำเสียวใหญ่ ลำน้ำเสียวน้อย ลำน้ำเตา ลำน้ำพังชู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อยู่ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ดเป็นระยะทาง 52 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และ เขต 3

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต1และศรีสะเกษเขต 2

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และบุรีรัมย์ เขต 4

2. ภารกิจบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมร้อยเอ็ด เขต 2

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต2 เป็นองค์กรชั้นนำส่งเสริมสนับสนุนและบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ บนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ในด้าน วิชาการ วิชาชีพ วิชาทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

3. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

6. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์ เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560– 2579 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ผู้เรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อ ครอบครัว ผู้อื่นและสังคมโดยรวม ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

3. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น

4. ผู้เรียนในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับโอกาส และการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

5. ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง เป็นต้น ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม อัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้อื่น และสังคมโดยรวม ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

3. ร้อยละของผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคาม ในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น

4. ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับโอกาส และการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

5. ร้อยละของผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารเช่นพื้นที่สูงชายแดนชายฝั่งทะเลและเกาะแก่งได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสม ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

6. จำนวนสถานศึกษาที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. จำนวนสถานศึกษาที่จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดี ของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกระดับให้มีความเป็นเลิศ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามความถนัดและความสนใจนำไปสู่การพัฒนาทักษะ วิชาชีพ เป็นนักคิด เป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรม

3. ผู้เรียนได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะความรู้ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ตามแนวทางการประเมิน PISA

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์

เป้าประสงค์

1. หลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของประเทศ

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่21 มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้

3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม

4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

6. ครู เปลี่ยนบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” ผู้ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ การเรียนรู้ หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

7. ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและ จริยธรรม

ตัวชี้วัด

1. ผู้เรียนทุกระดับมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C)

2. ร้อยละของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคะแนนผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (NT) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา

4. ร้อยละผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำตามความถนัดและความต้องการของตนเอง มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ วางแผนชีวิต และวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้

5. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

6. ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรง ชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

7. ครู มีการเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” ผู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการเรียนรู้ หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)

2. สถานศึกษากับองค์กรปกครองท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่ ร่วมมือในการจัดการศึกษา

3. สถานศึกษามีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่

4. งบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษามีเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา

5. งบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และงบลงทุนแก่สถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. พัฒนาระบบการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

ตัวชี้วัด

1. ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเสมอกัน

2. ผู้เรียนทุกคนได้รับจัดสรรงบประมาณอุดหนุน อย่างเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับ สภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจและที่ตั้งของสถานศึกษา และความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับผู้พิการ

3. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เพียงพอ

4 ครูได้รับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

5. สถานศึกษาได้รับการพัฒนา ให้มีมาตรฐานอย่างเหมาะสม ตามบริบทด้านประเภทนาดและพื้นที่

6. สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียน และการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

8. สถานศึกษาที่มีระบบฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนและสามารถนำมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษา นักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ การสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีมาจัดทำระบบสารสนเทศการเก็บข้อมูล ด้านความรู้เรื่องฉลากสีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมฯลฯและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกโรงเรียนตามแนวทาง Thailand 4.0

3. สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4. สถานศึกษามีการบูรณาการหลักสูตร กิจกรรมเรื่องวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การผลิตและบริโภคสู่การลดปริมาณคาร์บอนในโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนคาร์บอนต่ำ

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดมีการปรับปรุงและพัฒนาเป็นหน่วยงานต้นแบบสำนักงานสีเขียว (GREEN OFFICE) เพื่อให้มีบริบทที่เป็นแบบอย่างเอื้อหรือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

6. สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกและจัดการเรียนรู้การผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7. สถานศึกษาต้นแบบการนำขยะมาใช้ประโยชน์เพื่อลดปริมาณขยะ

8. สถานศึกษามีนวัตกรรมต้นแบบในการนำ 3RS มาประยุกต์ใช้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

9. มีการทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

1. สถานศึกษาในสังกัดมีนโยบายและจัดกิจกรรมให้ความรู้ที่ถูกต้อง และสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนำไปปรับใช้ที่บ้านและชุมชนเช่น การส่งเสริมอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดใช้สารเคมีจากปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ฯลฯ

2. สถานศึกษามีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ในรูปผลิตภัณฑ์และพลังงาน เพื่อลดปริมาณขยะและมีการส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน เพื่อลดปริมาณคาร์บอนที่โรงเรียนและชุมชน

3. สถานศึกษามีการบูรณาการเรื่องการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมและการนำขยะมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งสอดแทรกในสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

4. นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ มีการขยายผลแหล่งเรียนรู้ นักเรียน โรงเรียน ชุมชนเรียนรู้ด้านการลดใช้พลังงานการจัดการขยะ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นตัวอย่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ฯลฯ

5. นักเรียน สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ในการดำเนินกิจกรรมประจำวันในสถานศึกษาและที่บ้านและข้อมูลของ Carbon Footprint ในรูปแบบ QR CODE และ Paper less

6. ครู มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและดำเนินการจัดทำงานวิจัยด้านการสร้างสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้

7. ครูและนักเรียนสามารถนำสื่อนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการคิดมาประยุกต์ใช้ ในโรงเรียนการจัดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจาวันและชุมชนได้ตามแนวทาง Thailand 4.0

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรและสถานที่ให้เป็นสำนักงานสีเขียวต้นแบบ มีนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

กลยุทธ์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. หน่วยงานส่วนกลางและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นหน่วยงานให้มีความทันสมัย พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เป็นหน่วยงานที่

มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานทุกระดับ มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4. หน่วยงานทุกระดับมีกระบวนการและวิธีการบริหารงบประมาณด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน

5. หน่วยงานทุกระดับ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

1. สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ

2. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานส่วนกลาง ได้รับการพัฒนาให้เป็นหน่วยงานที่มีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัวสูง พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกตำบล

3. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลาง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจ ทั้งระบบ

4. สถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

5. สถานศึกษา หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

6. สถานศึกษาทุกแห่งและหน่วยงานในสังกัดมีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศวิชาการ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานในสังกัด

7. สถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่างๆนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)

8. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลาง มีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา

9. สถานศึกษาทุกแห่ง มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 นั้น เพื่อให้การดำเนินการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นไปด้วยความเหมาะสมกับภารกิจ ปริมาณ คุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา สนองนโยบายของรัฐบาลด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการและสนับสนุนระบบงานกฎหมายและคดีของรัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 34 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 3 และข้อ 4 ประกอบคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุม ครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการ ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 “(10) กลุ่มกฎหมายและคดี”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 7 (5) (ซ) แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560

ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 7 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ

(ง) จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร

(จ) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงาน และบริการข้อมูลข่าวสาร

(ฉ)ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา

(ช) ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ

(ซ) ประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ

(ฌ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มิใช่งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(ญ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2) กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

(ข) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

(ค) ตรวจสอบติดตามประเมินและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

(ง) ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการ จัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และ โอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล

(ข) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

(ค) ดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

(ง) ดำเนินการ วิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

(จ) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

(ง) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์

(จ)ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงินงานบัญชีงานพัสดุและงานบริหารสินทรัพย์

(ฉ)ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5) กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

(ข) ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

(ค) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหาบรรจุและแต่งตั้งย้ายโอนและการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(ง) ศึกษาวิเคราะห์และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานการเลื่อนเงินเดือนการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(จ) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

(ฉ) จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

(ช) ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่างๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ

(ซ) ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ

(ฌ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง

(ข) ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน

(ค) ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

(ง) ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศหรือต่างประเทศ

(ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

7) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจ หน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ประสานส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

(ค) วิจัยพัฒนาส่งเสริมติดตามตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการวัดและการระเมินผลการศึกษา

(ง) วิจัยพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(จ) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

(ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อนวัตกรรมการนิเทศทางการศึกษา

(ช) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา

(ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

(ข) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(ค) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

(ง) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

(จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับผู้พิการผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ

(ฉ) ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬาและนันทนาการลูกเสือยุวกาชาด เนตรนารีผู้บำเพ็ญประโยชน์นักศึกษาวิชาทหารประชาธิปไตย วินัยนักเรียนการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

(ช) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(ซ) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดและส่งเสริมป้องกันแก้ไขและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษารวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(ฌ) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

(ญ) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

(ฎ) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิอิทธิบาท 4 ท้องถิ่น

(ฏ) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

(ฐ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

9) หน่วยตรวจสอบภายใน ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงินการบัญชี และตรวจสอบระบบการดูแลทรัพย์สิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบ การดำเนินงาน หรือกระบวนการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

(ง) ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10) กลุ่มกฎหมายและคดีให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย

(ข) ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

(ค) ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(ช) ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่นๆ ของรัฐ

(ซ) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(ฌ) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมาย และงานคดีของรัฐ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันออกไปตามงานวิจัยที่ได้ศึกษา ดังต่อไปนี้

ขวัญข้าว ชุ่มเกสรกูลกิจ (2560, หน้า 21-35) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต1ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าความต้องการ จำเป็นสูงที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน กำหนดแนวทางการบริหารงาน วิชาการฯ ได้ 39 แนวทาง ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 6 แนวทาง การจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา 6 แนวทาง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6 แนวทาง การวัดผลประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6 แนวทาง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5 แนวทาง การพัฒนาส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6 แนวทาง และการนิเทศการศึกษา 4 แนวทาง

ธัชมัย ภัทรมานิต (2560, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการและเพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน รองผู้อำนวยกลุ่มบริหารวิชาการ 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 16 คน ครูตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 80 คน รวม 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตรส่วนการประมาณค่า 5 ระดับและการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 6 อันดับและแนวทางการบริหารงานวิชาการของแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนในการสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชนใกล้โรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน

3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 4) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการแนะแนว การศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับครูภายในโรงเรียนทุกคน 6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชน ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

พรรณิอร อินทราเวช (2560, หน้า 336) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะตีมศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยายผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะตีมศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า อยู่ในระดับมีการปฏิบัติมากโดยด้านการวัดผลและประเมินผลมีความคิดเห็นในสภาพการปฏิบัติโดยเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดเรียนการสอน ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ 2) ปัญหาบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะตีมศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรีบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะตีมศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า มีระดับของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือการบริหารสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ การบริหารและพัฒนาหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลและการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะตีมศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร 10 แนวทาง, ด้านการจัดการเรียนการสอน 13 แนวทาง, ด้านการวัดและประเมินผล 6 แนวทาง, ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 12 แนวทาง และด้านการนิเทศการศึกษา 7 แนวทาง โดยแต่ละด้านแบ่งเป็นขั้นตอนตามหลัก PIE MODEL

ประภาพร แฝดสูงเนิน (2561, หน้า 204) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและแนวทาง การแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก คือ ด้านการวิจัยเพื่อ

พัฒนา คุณภาพการศึกษาสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับใกล้เคียงและหน่วยงานอื่นในการสร้าง ส่งเสริม พัฒนางานวิจัย ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาสถานศึกษาควรนำข้อมูล และนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม (2561, หน้า ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต2 ผลการ วิจัย ปรากฏ ดังนี้ 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการมีความสอดคล้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพพึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศติดตาม พัฒนาครู ด้านการวัดผลประเมินผลอยู่เสมอ วิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผลการเรียนไปในทางเดียวกัน นำผลการวัดและประเมินผลมาพัฒนาและ ปรับปรุง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา จัดงบให้เพียงพอต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยตามความต้องการของผู้เรียน 4) แนวทางพัฒนาการ บริหาร งานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประกอบด้วย องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (4) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ (5) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา (6) การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (7) การนิเทศการศึกษาและ (8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

รูฮานี ดำดี, ละมุล รอดขวัญและหรรษา นิลวิเชียร (2561, หน้า 206) ความคาดหวังและสภาพจริงการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยบพบว่า 1. ความคาดหวังและสภาพจริงการดำเนินงานบริหารวิชาการ โดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับ ทัศนะต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกระบี่โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกระบี่ 3. ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับสภาพจริงการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูพบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับทัศนะต่อสภาพจริงการ

บริหารงานวิชาการ ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันตามตัวแปร เพศและตำแหน่ง แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01ตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 77-78) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในอันดับปานกลาง ซึ่งอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตรและอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนแนวทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการ หลักสูตร สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาและสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนและท้องถิ่น 2) ด้านการ จัดการเรียนการสอน สถานศึกษา 2) ควรส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนตามคู่มือและนโยบายที่กำหนด และนำผลการวิเคราะห์มาจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม3)ด้านการวัดผลประเมินผลสถานศึกษาควรจัดทำระเบียบ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินของสถานศึกษา ประชุมชี้แจงให้ ครูทุกคนมีความเข้าใจในเรื่องของการวัดผลประเมินผลและส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย 4) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศของ สถานศึกษา มีการศึกษาดูงานด้านระบบการนิเทศภายในและกำหนดหลักเกณฑ์ ปฏิทินในการนิเทศ อย่างชัดเจน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานวิจัยของสถานศึกษา กำหนดนโยบายการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีการติดตามตรวจสอบสรุปผล รายงานการทำวิจัยในชั้น เรียนให้ผู้บริหารทราบ 6) ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำโครงการสนับสนุนให้ครูจัดหาและผลิตสื่อนวัตกรรมและครูผู้สอนควรจัดการผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินงานตามปฏิทินของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตรวจสอบประเมินผลระบบประกัน คุณภาพการศึกษาและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ศิริพร ศรีขาวรส, กฤตยากร ลดาวัลย์, วิมลพร สุวรรณแสนทวี (2563, หน้า ง) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่

เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวม และด้านการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหาร งานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับผิดชอบในการเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการ สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ

นุชเรศ คำดีบุญ (2564, หน้า ง) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต4เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความองการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร 2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของของสถานศึกษาในสังกัดนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 มีผลการประเมินความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทางการพัฒนาแต่ละด้าน ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร คือ ควรบูรณาการเนื้อหา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนเป็นมาตรฐานเดียวกัน การวางแผนงานวิชาการ คือ ควรจัดเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของโรงเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียนของโรงเรียน ลดภาระงานอื่น ๆ ของครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย เสริมสร้างจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน การวัดผลและประเมินผล คือ ควรวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีต่อไปและพัฒนานักเรียน ให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพิ่มมากขึ้น

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Punnisa Morsaman (2019, p. a) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่ม 11 ของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า 1)

ในภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่ม 11 ของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่ม 11 ของประเทศไทย ได้แก่ 2.1) จัดทำหลักสูตรให้สามารถวัดองค์ประกอบของเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องทั้งทางวิชาการและด้านพระพุทธศาสนาตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2.2) จัดการเรียนการสอนให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการแสวงหาความรู้ทั้งในด้านวิชาการและด้านพระพุทธศาสนา2.3) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านวิชาการและด้านพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมตาม ตัวบ่งชี้ในหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนโรงเรียน 2.4) ออกแบบวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพและความเป็นจริงจากแฟ้มสะสมผลงานเพื่อวัดความรู้ทักษะและเจตคติทั้งด้านวิชาการและด้านพระพุทธศาสนา

Ronald (2015, p. 6) จากการศึกษา ความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยี สารสนเทศ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลรายบุคคล ในระดับลึก นำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการสามารถเรียกใช้ข้อมูลต่างๆทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงาน

Agthex (1980, p. 3077) ไดทำการวิจัยเรื่องการรับรูบทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการผลการวิจัยพบว่า งานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเปนคณะ โดยใหทุกคนมีความรับผิดชอบรวมกัน ครูใหญทำหนาที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญ \การนิเทศการศึกษามากยิ่งขึ้นและมีความคิดเห็นวา โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงานและมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

Williams (1999, p. 138) ไดทำการวิจัยเรื่อง งานในหนาที่ของครูใหญโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบวา ครูใหญสวนมากใชเวลาในการประเมินผลการสอนและการปรับปรุงการสอนนอยเกินไป ครูใหญสวนมากมักจะใหหัวหนาสายวิชาและเชื่อตามรายงานที่หัวหนาสายวิชาเสนอมาการเยี่ยมหองเรียนของครูใหญมีจำกัดและใชเวลานอย สวนมากจะแนะนำมากกว่าจะใชวิธีการอบรมครูและนักเรียนใหมีสวนรวมในการประเมินผลงาน

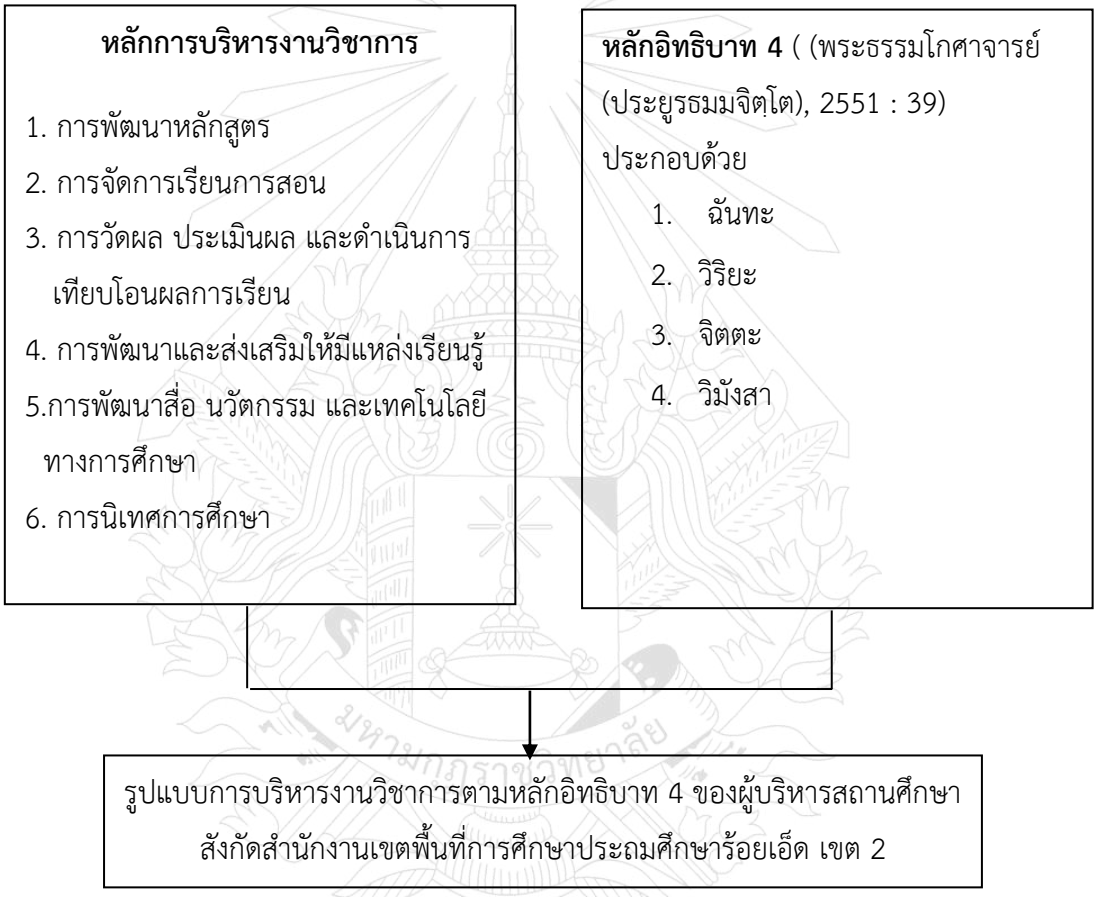
วาตามูรา (Watamura, 2000, p. 62) ไดศึกษาการบริหารงานวิชาการในดานการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการอภิปรายสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง โดยยืนยันวานักเรียนจะเรียนรูไดดีเมื่อมีการจัดสภาพแวดลอมที่เหมาะสม มีการวิจัย ด้าน สติอิทธิบาท 4ของผูเรียนและสรุปวานักเรียนสามารถเพิ่มพูนความคิดในการเรียนรูไดดวยตนเอง มาก ขึ้น เมื่อใชรูปแบบการสอนที่เนนผูเรียนเปนศูนยกลาง นักเรียนที่ถูกสอนโดยครูเปนผูชี้นำจะได ความรู ที่แยกเปนสวน ๆ นักเรียนไมสามารถบูรณาการเปนองคความรูและรักษาความรู้นั้นได จากการศึกษา เปรียบเทียบชั้นเรียนที่สอนโดยเนนผูเรียนเปนศูนยกลางกับชั้นเรียนที่สอนโดยครู เปนผูชี้นำ พบวา นักเรียนมีการเรียนรูที่แตกตางกัน ชั้นเรียนที่เรียนโดยการสอนทีเนนผูเรียน เปนศูนยกลางจะเปนผูที่มี พื้นฐานความรูที่กวางกวา และสามารถเชื่อมโยงความรูที่ไดรับไปใช ในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4ทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ทราบแนวทางมนการบริหารที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การ พัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และการนิเทศการศึกษาโดยการนำหลักอิทธิบาท 4 คือฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เข้ามาบูรณาการ ทำให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปด้วยความเจริญงอกงาม อยู่ใน ศีลธรรมและบรรลุเป้าประสงค์ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างสมบูรณ์

2.9 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการบริหารงานวิชาการ(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 23) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (Conceptual Framework) ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยของรูปแบบการวิจัยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การลงพื้นที่สถานศึกษาเพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

3. การขอรับทราบความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและฝ่ายฆราวาส

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ตกลงกำหนดกรอบงานวิจัยเป็น 6 ด้าน ได้แก่

   1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

   2) ด้านการจัดการเรียนการสอน

   3) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

6) ด้านการนิเทศการศึกษา

2. การพัฒนาตัวบ่งชี้ ได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยได้รวบรวม พัฒนาตัวบ่งชี้ของกรอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้านตามแนวทางอิทธิบาท 4 โดยมีเกณฑ์ว่าตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านยึดตามแนวอิทธิบาท 4 มาครบทั้ง 4 ด้าน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

2)ผู้วิจัยได้ปรับข้อมูลที่ได้ ให้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างว่าได้ดำเนินการบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ในแต่ละข้อย่อยของแต่ละด้านอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด

3) ผู้วิจัยได้หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงประเด็นหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ปานใดโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item objective Congruence) โดยกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 คน และจะเก็บเอาข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า .67

4) ทำการผลิตแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงาน

2. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเพื่อดำเนินการหาค่าสถิติที่จำเป็นอาทิค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. จัดสร้างตารางเพื่อเสนอตัวเลขที่แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ดำเนินการคัดกรองประเด็นข้อคำถามของแต่ละด้านด้วยเทคนิค $PNi_{modifined}$ เพื่อใช้สำหรับดำเนินการ (Development) ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดโรงเรียนเป้าหมาย 3 โรงเรียนให้ครบขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แต่ละโรงเรียน ได้นำรูปแบบที่ได้กลั่นกรองแล้วตามขั้นตอนที่ 3 ไปพิจารณา ดูว่าเป็นไปตามความสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 เพียงใด

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรไว้ดังนี้

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 333 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 3,662 คน(ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2565)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่มอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970) จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต2 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสัดส่วนของจำนวนครู ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 351 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3.3 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3.1 แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย ตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)

3.3.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2562, หน้า 461) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน

3.3.3 ทำการสุ่มตัวอย่าง ให้กระจายไปตามขนาดของโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วนของวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของสถานศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ครูผู้สอน	
		ประชากร(N)	กลุ่มตัวอย่าง(n)
ขนาดเล็ก	230	1395	136
ขนาดกลาง	96	1698	161
ขนาดใหญ่	5	569	54
รวม	**333**	**3662**	**351**

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2565)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 คือ

แบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จะเป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบมีโอกาสเลือกคำตอบที่ตรงกับทัศนะของผู้ตอบมากที่สุดคำถาม แบบปลายปิดผู้ตอบทำการตอบได้ง่ายและรวดเร็วไม่ต้องเขียนอะไรและการวิเคราะห์ก็ตรงไปรงมา แต่มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ อาจเกิดความลำเอียงในการตอบได้ โดยการที่บังคับให้ผู้ตอบเลือกคำตอบ ซึ่งบางที่ผู้ตอบก็เลือกตอบไปโดยไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง

3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยจึงได้กำหนดเครื่องมือไว้ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดจำแนกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questions)สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

6) ด้านการนิเทศการศึกษา

2) สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบา4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ รายนามผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ปร.ด.) ด้านถ้อยคำสำนวนและภาษา

2) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ปร.ด.) ด้านระเบียบวิธีวิจัย

3) นายดำรงค์ ขุมเงิน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเมืองโพนทราย อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาคุณวุฒิทางการศึกษา วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความรงตามเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงหรือไม่ตรงตามเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา

5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะเหมือนกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 117) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนอขอความเห็น ชอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิจัยต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอน โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากครูผู้สอน โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน QR Code ในโปรแกรม Google Form โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม ให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเลือกตอบจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

3) วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัยเพื่อดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยดังนี้

3.8.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1) การหาค่าความสอดคล้อง (Index of item Congruence : IOC) (ไพศาล วรคำ, 2562)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Cronbach's α -Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 117)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum s_i^2}{s_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3.8.2 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 122) คำนวณได้จากสูตร

$$P = \frac{\int}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

$\int$ แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 123-124) คำนวณได้จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 126) คำนวณได้จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum\left(x - \bar{x}\right)^2}{N-1}}$$

เมื่อ $S.D$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

3.8.3 ดำเนินการคัดกรองประเด็นข้อคำถามของแต่ละด้านด้วยเทคนิค Priority Needs Index Modified ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) สูตรการคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับโดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ตามค่า $PNI_{Modified}$ โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ $PNI_{modified}$ แทน ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญต้องการจำเป็น

I แทน สภาพที่พึงประสงค์/สภาพที่คาดหวัง

D แทน สภาพปัจจุบัน

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
D	แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน
I	แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสอนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตอนที่ 3 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 351)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ครู	334	95.20
2. หัวหน้างานวิชาการ	17	4.80
รวม	**351**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	311	88.60
2. สูงกว่าปริญญาตรี	40	11.40
รวม	**351**	**100.00**
ขนาดของสถานศึกษา		
1. ขนาดเล็ก	136	38.70
2. ขนาดกลาง	161	45.90
3. ขนาดใหญ่	54	15.40
รวม	**351**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 351 คน จำแนกตามตำแหน่งครู จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 95.20 ตำแหน่งครูวิชาการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 จำแนกตามระดับการศึกษาปริญญาตรี 311 คน คิดเป็นร้อยละ 88.60 สูงกว่าปริญญาตรี 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน161 คิดเป็น 45.90 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการตามหลัก	**สภาพปัจจุบัน**			**สภาพที่พึงประสงค์**		
อิทธิบาท4ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4	3.42	0.51	ปานกลาง	4.69	0.49	มากที่สุด
2.ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4	3.45	0.52	ปานกลาง	4.72	0.48	มากที่สุด
3.ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนตมหลักอิทธิบาท 4	3.42	0.55	ปานกลาง	4.59	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	3.41	0.53	ปานกลาง	4.58	0.46	มากที่สุด
5.การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4	3.44	0.51	ปานกลาง	4.68	0.44	มากที่สุด
6.ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4	3.43	0.52	ปานกลาง	4.54	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.43**	**0.52**	**ปานกลาง**	**4.63**	**0.47**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.43, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท4 ($\overline{X}$ = 3.45, S.D. = 0.53) ด้านการการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 ($\overline{X}$ = 3.44, S.D.= 0.51) และด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ($\overline{X}$ = 3.43, S.D. = 0.52)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.63, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4 ($\overline{X}$ =4.72, S.D. = 0.58) ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4 ($\overline{X}$ =4.69, S.D. = 0.49) และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ($\overline{X}$ =4.68, S.D. = 0.44)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม	3.48	0.53	ปานกลาง	4.77	0.45	มากที่สุด
2. ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา	3.43	0.51	ปานกลาง	4.78	0.45	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน	3.50	0.50	ปานกลาง	4.53	0.42	มากที่สุด
4. ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน	3.54	0.56	ปานกลาง	4.48	0.41	มากที่สุด
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสม	3.55	0.65	ปานกลาง	4.51	0.42	มากที่สุด
6. ผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ	3.45	0.55	ปานกลาง	4.70	0.40	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.49**	**0.55**	**ปานกลาง**	**4.63**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 0.55) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.55, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน ($\overline{X}$ = 3.54, S.D. = 0.56) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.43, S.D. = 0.51)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.43) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ.ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.77, S.D. = 0.45) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.41)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.44	0.55	ปานกลาง	4.78	0.32	มากที่สุด
2. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.60	0.62	ปานกลาง	4.54	0.59	มากที่สุด
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลัก สูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท4	3.54	0.62	ปานกลาง	4.65	0.50	มากที่สุด
4. สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู	3.46	0.53	ปานกลาง	4.67	0.49	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.49	0.54	ปานกลาง	4.79	0.57	มากที่สุด
6. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยาก ลำบากของครูในการสอน	3.45	0.56	ปานกลาง	4.70	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.50**	**0.57**	**ปานกลาง**	**4.69**	**0.51**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.57) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท4 ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 0.62) และข้อที่ต่ำสุดคือ สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.44, S.D. = 0.55)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.51) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.52) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล	3.45	0.52	ปานกลาง	4.64	0.49	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา	3.50	0.53	ปานกลาง	4.74	0.47	มากที่สุด
3. ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด	3.46	0.52	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด
4. ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.49	0.53	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.64	0.49	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด	3.46	0.52	ปานกลาง	4.78	0.43	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**0.52**	**ปานกลาง**	**4.68**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.47, S.D. = 0.52) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา ($\overline{X}$ = 3.50, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 0.53) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล($\overline{X}$ = 3.45, S.D. = 0.52)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 0.48) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด ($\overline{X}$ = 4.78, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.74, S.D. = 0.47) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม	3.49	0.57	ปานกลาง	4.60	0.51	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย	3.44	0.55	ปานกลาง	4.56	0.52	มากที่สุด
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อตรงกับกิจกรรมและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์	3.45	0.56	ปานกลาง	4.76	0.43	มากที่สุด
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต จัดหา สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก	3.45	0.54	ปานกลาง	4.72	0.53	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการให้บริการวัสดุและสื่อการเรียนรู้ และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน	3.50	0.57	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด
6. มีการวางแผนนิเทศติดตามและประเมินผลการผลิต จัดหาปรับปรุงพัฒนา และบำรุง รักษาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.45	0.55	ปานกลาง	4.51	0.59	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.46**	**0.56**	**ปานกลาง**	**4.61**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.46, S.D. = 0.56) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการให้บริการวัสดุและสื่อการเรียนรู้ และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน ($\overline{X}$ = 3.50, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 0.57) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย ($\overline{X}$ = 3.44, S.D. = 0.55)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.53) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ.ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อตรงกับกิจกรรมและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ ($\overline{X}$ = 4.76, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต จัดหาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก($\overline{X}$ = 4.72, S.D. = 0.53) และข้อที่ต่ำสุดคือ มีการวางแผนนิเทศติดตามและประเมินผลการผลิต จัดหาปรับปรุงพัฒนา และบำรุง รักษาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.59)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้	3.45	0.56	ปานกลาง	4.64	0.46	มากที่สุด
2. ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.50	0.54	ปานกลาง	4.74	0.45	มากที่สุด
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.46	0.55	ปานกลาง	4.65	0.51	มากที่สุด
4. ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.49	0.54	ปานกลาง	4.62	0.53	มากที่สุด
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.45	0.55	ปานกลาง	4.64	0.46	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยก้าวทันยุคปัจจุบัน	3.46	0.56	ปานกลาง	4.78	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**0.55**	**ปานกลาง**	**4.68**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47, S.D. = 0.55) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.54) และข้อที่ต่ำสุดคือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.55)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.48) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิต และใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.51) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.48	0.56	ปานกลาง	4.74	0.46	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร	3.45	0.54	ปานกลาง	4.77	0.45	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีการกำหนดแผนดำเนินการติดตาม กำกับและประเมินผลการนิเทศเป็นระบบและเหมาะสม	3.46	0.55	ปานกลาง	4.61	0.51	มากที่สุด
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม	3.47	0.54	ปานกลาง	4.58	0.53	มากที่สุด
5. ผู้บริหารมีรูปแบบ วิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.45	0.55	ปานกลาง	4.74	0.46	มากที่สุด
6. ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ	3.48	0.56	ปานกลาง	4.75	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**0.55**	**ปานกลาง**	**4.70**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47, S.D. = 0.55) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 0.56) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.54)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.48) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.44) และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.53)

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 4.9 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4	3.44	4.69	0.36	3
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4	3.46	4.72	0.38	1
3. ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4	3.42	4.59	0.34	4
4. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4	3.45	4.58	0.33	5
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4	3.45	4.68	0.37	2
6. ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4	3.43	4.54	0.32	6
รวมเฉลี่ย	**3.44**	**4.63**	**0.37**	**-**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ลำดับความต้องจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อยู่ระหว่าง 0.32- 0.37 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลัก อิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ = 0.38) ลำดับที่ 2 การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ = 0.37) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ = 0.36) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ =0.34) ลำดับที่ 5 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนตมหลักอิทธิบาท4 ($PNI_{modified}$ = 0.33) ลำดับที่ 6 ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ = 0.32)

ผู้วิจัยได้นำผล $PNI_{modified}$ มาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน
2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา
3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
5) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6) ด้านการนิเทศการศึกษา

ตารางที่ 4.10 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.44	4.78	0.39	1
2. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.60	4.54	0.30	5
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท4	3.54	4.65	0.31	4
4. สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู	3.46	4.67	0.35	3
5. สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.49	4.79	0.35	3
6. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน	3.45	4.70	0.36	2
รวมเฉลี่ย	**3.50**	**4.69**	**0.34**	**-**

จากตารางที่ 4.10 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI = 0.39) ลำดับที่ 2 สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน (PNI = 0.36) ลำดับที่ 3 .สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู (PNI =0.35) และสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน (PNI =0.35)

ตารางที่ 4.11 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. ผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้	3.45	4.64	0.34	3
2. ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.50	4.74	0.35	2
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.46	4.65	0.34	3
4. ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.49	4.62	0.32	4
5. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.45	4.64	0.34	3
6. สถานศึกษามีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน	3.46	4.78	0.39	1
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**4.68**	**0.35**	**-**

จากตารางที่ 4.11 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ระหว่าง 0.32- 0.39 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 และมีความสำคัญเป็น 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 สถานศึกษามีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน (PNI = 0.39) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี (PNI = 0.35) ลำดับที่ 3 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (PNI =0.35) และผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ (PNI =0.35)

ตารางที่ 4.12 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม	3.48	4.77	0.38	2
2. ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา	3.43	4.78	0.39	1
3. ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน	3.49	4.62	0.32	4
4. ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน	3.54	4.48	0.37	2
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสม	3.49	4.62	0.32	4
6. ผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ	3.45	4.70	0.36	3
รวมเฉลี่ย	**3.49**	**4.63**	**0.33**	**-**

จากตารางที่ 4.12 ความต้องการจำเป็นการการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ระหว่าง 0.32- 0.39 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 และมีความสำคัญเป็น 3 ลำดับแรก คือ ลำดับที่ 1 ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา (PNI = 0.39) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม (PNI = 0.37) และผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ (PNI =0.37) ลำดับที่ 3 ผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ (PNI =0.36)

ตารางที่ 4.13 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. สถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	3.49	4.6	0.32	4
2. สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่เสมอ	3.44	4.56	0.33	3
3. สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน	3.45	4.76	0.38	1
4. ผู้บริหารพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม	3.45	4.72	0.37	2
5. สถานศึกษามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.5	4.53	0.32	4
6. สถานศึกษาติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอน	3.45	4.51	0.31	5
รวมเฉลี่ย	**3.46**	**4.61**	**0.33**	**-**

จากตารางที่ 4.13 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.30- 0.38 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 และมีความสำคัญเป็น 3 ลำดับแรก เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน (PNI = 0.38) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม (PNI = 0.37) ลำดับที่ 3 สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่เสมอ (PNI =0.33)

ตารางที่ 4.14 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล	3.45	4.64	0.34	3
2. สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา	3.50	4.74	0.35	2
3. ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด	3.46	4.65	0.34	**3**
4. ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.49	4.62	0.32	4
5. ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3.45	4.64	0.34	3
6. สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด	3.46	4.78	0.39	1
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**4.68**	**0.35**	**-**

จากตารางที่ 4.14 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.39 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 และมีความสำคัญเป็น 3 ลำดับแรก เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด (PNI = 0.39) ลำดับที่ 2 สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา (PNI = 0.35) ลำดับที่ 3 ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ (PNI =0.34) และผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด (PNI =0.34) **และ** ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล (PNI =0.34)

ตารางที่ 4.15 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน(D)	สภาพที่พึงประสงค์(I)	PNI	ลำดับ
1. ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.48	4.74	0.36	3
2. ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร	3.45	4.77	0.38	1
3. ผู้บริหารมีการกำหนดแผนดำเนินการติดตาม กำกับและประเมินผลการนิเทศ เป็นระบบและเหมาะสม	3.46	4.61	0.33	4
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม	3.47	4.58	0.32	5
5. ผู้บริหารมีรูปแบบวิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.45	4.74	0.37	2
6. ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ	3.48	4.75	0.36	3
รวมเฉลี่ย	**3.47**	**4.70**	**0.36**	**-**

จากตารางที่ 4.15 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.38 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 และมีความสำคัญเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร (PNI = 0.38) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารมีรูปแบบวิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (PNI = 0.37) ลำดับที่ 3 ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (PNI =0.36) และผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 3 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังนี้

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสนับสนุนครู ให้มีความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถามว่า "ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการ"ด้วยความเอาใจใส่จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอสนับสนุนให้มีการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

2. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา (M-Media) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณดำเนินการสร้างสื่อการเรียนรู้ การดำเนินการจัดทำจัดหาและพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน การดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

3. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการตามแผนงานบริหารวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม “ผู้บริหารสถานศึกษามีความขยันหมั่นเพียรและมีความพยายามเอาใจฝักใฝ่ดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติ” เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับคณะครูสรุปประเมินผลการใช้หลักสูตร นำไปปรับปรุงในการดำเนินงานวิชาการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด”

4. ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (L-Learning) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแหล่งเรียนรู้มีควช่วยกระตุ้นความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงผ่านการลงมือทำ

5. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวปฏิบัติในการดำเนินผลประเมินผลที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับตอบแบบสอบถามว่า "ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงให้ครูมีความรู้มีการวางแผนการวัดผลประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา"มีการนำผลจากการวัดผลประเมินผลการเรียนมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนมีการจัดทำธนาคารข้อสอบ ติดตาม ตรวจสอบเอกสารการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบเอาซึ่งสอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม “ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการ” และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมให้เข้าใจถึงการพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารมีการออกนิเทศติดตามด้วยความเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. การใช้หลักฉันทะ (การวางแผน) การบริหารด้านหลักสูตร ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ทีทันสมัยและพร้อมรับการเปลี่ยนแลงของข้อมูล ข่าวสารที่รวดเร็ว

2. การใช้หลักวิริยะ (การปฏิบัติตามแผน) การบริหารด้านการจัดการเรียนรู้และด้านเอกสารการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ของครูและนำสื่อมาใช้กับผู้เรียน

3. การใช้หลักจิตตะ (การวัดและประเมินผล) การบริหารด้านการวัดและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสร้างแบบประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน

4. การใช้หลักวิมังสา (การทบทวนเพื่อปรับปรุง) การบริหารด้านนิเทศภายในผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการนิเทศการสอนเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น

ในการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ใช้เทคนิคกระบวนการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งเป็นวงจรการบริหารงานสู่ความสำเร็จตามรูปแบบ PDCA เป็นการทำงานอย่างเป็นระบบและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน (Plan) โดยประยุกต์ใช้หลักวิเคราะห์บริบทและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ดังนี้

- คุณภาพผู้เรียน (Product)
- เป็นเลิศทางวิชาการ
- ล้ำหน้าทางความคิด
- ผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์

2. ขั้นตอนการดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ (DO)

เป็นรูปแบบการพัฒนางานบริหารวิชาการโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้หลักการบริหารภายใต้การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควบคู่กับการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ ใช้เทคนิคกระบวนการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง(PDCA) เป็นขั้นตอนที่ต้องลงมือปฏิบัติ

3. การประเมินผลการใช้นวัตกรรม (Check)

หลังจากที่ได้นำ รูปแบบการบริหารงานวิชาการมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยใช้ระบบการนิเทศแบบครบวงจร ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อนครู หลังจากนั้นให้นำผลจากการดำเนินงานตาม ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมมาจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนและโรงเรียนใกล้เคียง ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไข (Action)

นำผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานตามนรูปแบบการบริหารงานวิชาการข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ร่วมกันหาแนวทางแก้ไข พร้อมกับดำเนินการพัฒนาองค์กร โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TOA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านบริหารจัดการองค์กรซึ่งจะนำไปสู่กิจกรรมในการพัฒนาปีต่อไป

5. ประโยชน์ของรูปแบบ / ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน

รูปแบบการพัฒนางานบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน มีระบบ Internet Technology ที่ทันสมัย ทำให้การจัดการศึกษามีความคล่องตัวสูงมีงบประมาณ แหล่งเงินทุนสนับสนุน เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อำนวยความสะดวกแก่ครูในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ระบบการบริหารจัดการงานวิชาการขับเคลื่อนไปด้วยความรวดเร็ว พร้อมเพรียงมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตและเข้าร่วมการแข่งขันบนเวทีทั้งระดับเขตพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับประเทศได้ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อองค์กร ส่งผลให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา บรรลุผลสำเร็จ

6. ผลที่ได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O -NET) สูงกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) สูงกว่าระดับประเทศ

2. นักเรียนผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ร้อยละ 100

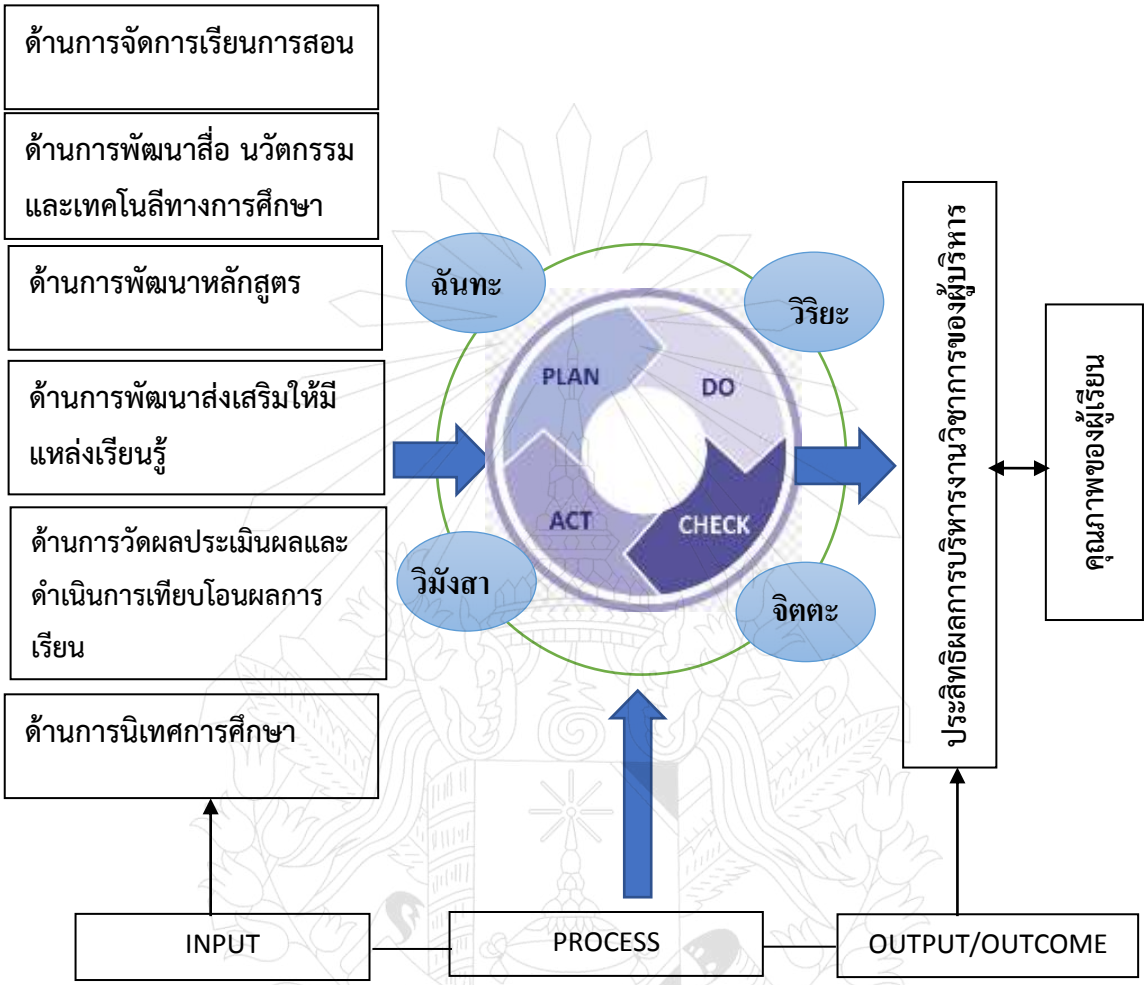
3. นักเรียนผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมาย ร้อยละ 100

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความคล่องตัวสูงในการดำเนินงาน

5. สถานศึกษา มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพสังคมปัจจุบัน

รูปแบบการการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการทำแบบประเมิน วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่เหมาะสมมีความเป็นไปได้ ในการที่จะนำไปพัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบมีจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม

ด้านการนิเทศการศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.53	0.52	มากที่สุด	4.60	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.73	0.46	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.87	0.35	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
5. ด้านการวัดผลประเมินผลและ	4.67	0.49	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.93	0.26	มากที่สุด	4.93	0.26	มากที่สุด
โดยรวม	**4.76**	**0.41**	**มากที่สุด**	**4.77**	**0.41**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.16 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.76) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.77)

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปได้ตามหัวข้อดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 และข้อที่ต่ำสุดคือ สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนรองลงมาคือ สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท4 สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี รองลงมาคือ ผู้บริหารติดตามตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีและข้อที่ต่ำสุดคือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

3) สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสมรองลงมาคือ ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหาร

ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ.ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษารองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน

4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการให้บริการวัสดุและสื่อการเรียนรู้ และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อตรงกับกิจกรรมและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต จัดหา สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กและข้อที่ต่ำสุดคือ มีการวางแผนนิเทศติดตามและประเมินผลการผลิต จัดหา ปรับปรุง พัฒนา และบำรุง รักษาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

5) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการวัดผล

ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด รองลงมาคือ สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

6) ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอรองลงมาคือ ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร รองลงมาคือ ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (PNI =0.38) รองลงมา คือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (PNI =0.37) ด้านการจัดหลักสูตร (PNI =0.36) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (PNI =0.34)ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน (PNI =0.33) และ ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI =0.32) ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้นำผล PNI มาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน

2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

6) ด้านการนิเทศการศึกษา

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.34 สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI = 0.39) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.36) สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู (PNI =0.35) สถานศึกษาจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ =0.35) สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ($PNI_{modified}$ =0.31) และผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($PNI_{modified}$ =0.30)

2.2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวม มีค่า $PNI_{modified}$ = 0.35 โดยบุคลากรมีความต้องการสูงสุด คือ สถานศึกษามีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยก้าวทันยุคปัจจุบัน ($PNI_{modified}$ = 0.39) รองลงมา ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.35) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($PNI_{modified}$ =0.34) และผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ =0.34)และผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ =0.32)

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวม มีค่า $PNI_{modified}$ = 0.33 โดยบุคลากรมีความต้องการสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา ($PNI_{modified}$= 0.39) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ($PNI_{modified}$ = 0.38) ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน

2.4 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย = 0.33 โดยบุคลากรมีความต้องการสูงสุด คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน ($PNI_{modified}$ = 0.38) รองลงมา คือ มีผู้บริหารพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ($PNI_{modified}$= 0.37) สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่เสมอ ($PNI_{modified}$ = 0.33) สถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

($PNI_{modified}$ = 0.32) สถานศึกษามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (PNI = 0.33)สถานศึกษาติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.32)

2.5 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย = 0.34 โดยบุคลากรมีความต้องการสูงสุด คือ สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด (PNI = 0.39) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา (PNI = 0.35) ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ($PNI_{modified}$= 0.34) ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด ($PNI_{modified}$ = 0.34)ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล (PNI = 0.34) และต่ำสุด ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน (PNI = 0.42)

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย = 0.36 โดยบุคลากรมีความต้องการสูงสุด คือ มีผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร (PNI = 0.38) ลำดับที่ 2 ผู้บริหารมีรูปแบบวิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (PNI = 0.37) ลำดับที่ 3 ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (PNI =0.36) ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดแผนดำเนินการ ติดตาม กำกับและประเมินผลการนิเทศ เป็นระบบและเหมาะสม ต่ำสุดคือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ได้แก่

1.ผอ.ดำรงค์ ขุมเงิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองโพนทราย
2.ผอ.สุทิน อักโข	ผู้อำนวยการโรงเรียนยางคำวิทยา
3.ผอ.อภิชาติ ดีกุดตุ้ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวประชาสรรค์
4.ผอ.วิษณุพงค์ วิเศษสม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยาง
5.ผอ.จำนงค์ เชิงหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสว่าง
6.ผอ.มนูญ บุ่งหวาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดง
7.ผอ.จำรัส เชิงหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหมากไฟ

8.ผอ.อนุพงษ์ บุญธรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียนสามขาพิทยาคม
9.ผอ.กิตติวัฒน์ วลัยศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหมากยาง
10.ผอ.ไชยวัฒน์ ไชยโย	ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนโมงสัมพันธ์ปลาคูณม่วงน้อย
11.ผอ.อรรถสิทธิ์ ดีพลงาม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนทอง
12.ผอ.ชยุต งามเกลี้ยง	ผู้อำนวยการโรงเรียนกู่คันธนามหนองฝั่งแดง
13.ผอ.นิตยา บางโท	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าข้าว
14.ผอ.จินตนา ประกอบเลิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนขาม
15.ผอ.รัตปราณี บัวทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองพลับ

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.76) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60) อันได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน จัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู มีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนลีทางการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67) อันได้แก่ การจัดการเรียนรู้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ซึ่งควรให้ ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองสู่มาตรฐานการเรียนรู้และมีความเหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของตน การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม โดยการอบรมครูให้มีความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73) อันได้แก่ การเตรียมความพร้อม พบว่า ควรสร้างบริบทความเป็นวิชาการที่เป็นเลิศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการใช้สื่อการเรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตในการเรียนการสอน วางแผนงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80) อันได้แก่ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน สร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

5) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87) อันได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร

6) ด้านการนิเทศการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.93) อันได้แก่ การนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ผู้บริหารมีรูปแบบวิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นส่วนส่งเสริมให้งานวิชาการมีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่งานวิชาการ เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับงานทุกฝ่ายในโรงเรียน จุดมุ่งหมายของงานวิชาการ คือ การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตตามอัตภาพ เป็นพลเมืองดีของสังคม นอกจากนั้น งานวิชาการยังจะช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในเรื่องการดำเนินงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ (1) ฉันทะ : ความพอใจรักใคร่ในการบริหารงานวิชาการ ความพอใจ ความรัก ความชอบ ความสนใจในสิ่งที่ทำ คือ มีใจที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ (2) วิริยะ : ความเพียรพยายามในการบริหารงานวิชาการ ความขยันหมั่นเพียรที่ผู้ปฏิบัติงานพึงปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพยายามด้วยความอุตสาหะอดทน ทำอย่างเต็มที่เต็มกำลังและเต็มความสามารถเพื่อให้งานที่ปฏิบัติประสบความสำเร็จ (3)จิตตะ:ความเอาใจใส่

ฝักใฝ่ในการบริหารงานวิชาการ ความเอาใจใส่ในงานที่ทำ หมั่นตรวจตราดูแลอยู่เสมอ ไม่ปล่อยปละละเลยกับงานของตน ตั้งใจและจดจ่ออยู่กับงานที่ตนกำลังทำอยู่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของงาน (4) วิมังสา : การพิจารณาใคร่ครวญเหตุผลแห่งความสำเร็จการบริหารงานวิชาการ การใช้เหตุผลการใช้สติ รู้จักคิด รู้จักอ่านว่าสิ่งไหนทำไปแล้วถูกหรือผิดอย่างไร ถ้าสิ่งที่ทำไปแล้วได้ผลดี ก็ควรจะทำมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุธินี แซ่ซิน (2561, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการบริหารงานหรือการดำเนินงานกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดรับกับงานวิจัยของ วิลัดดา เรืองเจริญ (2558, หน้า 121-122) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับปานกลาง

2. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสำคัญของงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาจะเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้น ถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ ตระหนักในภารกิจ รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า และมีหลักการในการบริหารอย่างชัดเจนโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 และหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ หลักการพัฒนาคุณภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด หลักความเป็นวิชาการและหลักอิทธิบาท 4 หมายถึงหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตนเองตั้งเป้าหมายเอาไว้ 4 ประการ ดังนี้ (1) ฉันทะ : การพอใจและรักในงานต้องรับผิดชอบ (2) วิริยะ : ความเพียร ความพยายามและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น (3) จิตตะ:ความเอาใจใส่ในงานที่ตนได้รับมอบหมาย (4) วิมังสา : การพิจารณา ไตร่ตรอง ในงานที่ต้องดำเนินการ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพันธ์ แสนสี (2558, หน้า 54) ได้กล่าวว่า อิทธิบาท 4 คือหลักธรรมที่ปฏิบัติเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานต่างๆตามที่มุ่งหวังไว้ซึ่งประกอบด้วยฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) และวิมังสา(ความไตร่ตรอง) สอดรับกับงานวิจัยของ กัญญลักษณ์ จันทรวิบูลย์, พระมหาวิทวัฒน วิวฑฒนเมธี (จันทรเต็ม), นายบวร ปุยะติ (2560, หน้า ง) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสาธิต ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน

วิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (PNI =0.38) รองลงมา คือ ด้านพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (PNI =0.37) ด้านการการพัฒนาหลักสูตร (PNI =0.36)ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (PNI =0.34) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน (PNI =0.33) ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI =0.32) ตามลำดับ

4. จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบประกอบไปด้วย กลไกการดำเนินการของสถานศึกษา การดำเนินการ การประเมินผลและเงื่อนไขความสำเร็จ มีกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่เหมาะสม ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 177-178) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นเมื่อมาจัดอันดับได้ดังนี้ (1) ด้านการการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (3) ด้านการพัฒนาการจัดหลักสูตร (4) ด้านการการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (5) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และ (6) ด้านการนิเทศการศึกษา ทำให้เห็นถึงความสำคัญก่อนหลัง จึงเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร และสถานศึกษาในการตัดสินใจเชิงนโยบายว่าจะต้องทำกิจกรรมเหล่านี้ก่อนหลัง ตลอดปีการศึกษา

2) สถานศึกษา ควรจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา นำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโครงการ และจัดกิจกรรมบนพื้นฐานของข้อมูลและความต้องการจำเป็นที่พบ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) จากผลการวิจัย สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการดำเนินการเพื่อการบริหารงานวิชาการต่อไป หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการร่วมมือกันกำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องแต่ละบริบทของแต่ละสังกัด ซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2) จากการหาค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดเพื่อหาแนวการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ เห็นควรให้นำค่าที่ได้มาทำการพิจารณาในการบริหารงานเป็นอันดับต้น ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน จัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู มีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.30 ขึ้นไป ควรนำมาพัฒนาโดยเฉพาะค่า PNI ที่สูงที่สุดจะต้องนำมาพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ เรียงตามลำดับค่า PNI

3) ผลการประเมินรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด สมควรนำ AIS Model มาเป็นนวัตกรรมการบริหารงานสู่ความสำเร็จ เพื่อแก้ปัญหาและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น อริยสัจ 4 สังคหวัตถุ 4 ศีล 5 สาราณียธรรม 6 เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการบริหารงานวิชาการ

2) ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ให้เกิดการพัฒนาการบริหารของสถานศึกษา

3) ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สามารถประยุกติใช้ให้เกิดรูปแบบใหม่ที่สร้างประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในสถานศึกษาทุกระดับ

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กมล ภู่ประเสริฐ. (2544) *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิปล์ พับบลิเคชั่น,.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการบริหารระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

_____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* และที่แก้ไขเพิ่มเติม *(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).

_____. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.

จำเนียร พลหาญ. (2553). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาหลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม*: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *การบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). *หลักการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2551). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุง* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาส์น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารวิชาการ.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระนิรันดร์ สุทธิเมตติโกพ (2552). *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2552). *พุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). *พุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม พิมพ์รวมเล่ม 3 ภาค ครั้งที่ 15.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ.

พระพรหมคุณาภรณ์. (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพศาล วรคำรัตน์. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานีสงวนนาม. (2544). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2552). *องค์การและการจัดการ.* ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). *การบริหารหลักการและทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). *การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2540). *เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา.* กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิทยา ด่านธำรงกูล. (2546). *การบริหาร.* กรุงเทพฯ: เธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น .

เสนาะ ติเยาว์. (2551). *หลักการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมคิด บางโม. (2544). *การบริหารการศึกษา.* เลย: สถาบันราชภัฏเลย.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2543). *รวมธรรมะ*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งมหาชน.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ. (2545). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2552). *หลักการ ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม:* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรพล พุฒคา. (2544). *โครงสร้างการจัดการในสถานศึกษา.* ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

วิมล ว่องวาณิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Alan,Price. (2004). *Human resource management. In a Business Context* (2nd ed.). London: Thomson Learning.

Joyce, Weil, Calhoun. (2009). *Models of Teaching* (8th ed.). New York: Courtesy of Reece Galleries, Inc.

Peter, F. Drucker. (1974). *The Practice of Management*. New York: Harper & Row.

William Ouchi. (1971). *Organization and Management.* Eaglewood Cliffs: Prentice Hill.

L.Gulick and J. Urwick. (1973). *papers on the Science of Administration.* New York: Institute Of Public Administration.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสารนิพนธ์

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์. (2544). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

กรรณิกา เจิมเทียนชัย. (2539). *การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์การของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์. (2554). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2550). *ผลของการใช้รูปแบบการสอนมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยและความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑารัตน์ อินทะแสน. (2545). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 5.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมจิตต์ ขุททะกะพันธ์. (2544). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. (2544). *การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง. (2536). *จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน.* ปริญญานิพนธ์, สาขาการการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ปณตพร แพเสือ. (2560),. *แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารหารศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Cassidy, Thomas Jame Jr. (1991). *Data for Decisions in Developing Education System*. Disserttion Abstracts International, Educational Administration Major, Ohio State University.

Punnisa Morsaman. (2019). *Academic administration of the 11 Phrapariyattidhamma schools in the northeast of Thailand.* Dissertation Abstract, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

3) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

3.1) บทความในวารสาร

คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสาหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4*(2), 127-136.

ขัตติยา ด้วงสำราญ. (2552). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย, 1*(1),71-80.

ศิริพร ศรีขาวรส; กฤตยากร ลดาวัลย์; และ วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2563). การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารมณีเชษฐาราม, 3*(2), 37-50.

MJ Johnson and K. Button. (1998). Action Research Paves the Way for Continuous Improvement. *Journal of Staff Development, 19*(1), 48-51.

Paul G. Sehemp. (1995). Learning on the Job: Analysis of the Acquisition of a Teacher's Knowledge. *Journal of Research and Development in Education*, *28*(4), 231-244.

Smith, V. (1994). Institutionalizing flexibility in a service firm: Multiple contingencies and hidden hierarchies. *Work and Occupations*, *21*(3), 284-307.

(4) บทความออนไลน์

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2564). *ประสบความสำเร็จในการบริหารโดยยึดหลักอิทธิบาท 4.* สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2555, จาก http://www.oknation.net/blog/print.php?id=328392.

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2561). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2565, จาก https://www.gotoknow.org/posts/276228.

ยาเบ็น เรื่องจรูญศรี. (2544). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.* สืบคันเมื่อ 10 กันยายน 2561, จาก http://www.kroobannok.com/39826/.

รุจิรา เรือนเหมย. (2554). *ทฤษฎีระบบ*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2565, จาก http://rujirax.blogspot.com/2011/07/blogpost_08.htm.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

1. พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
ด้านถ้อยคำสำนวนและภาษา

2. ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
ด้านระเบียบวิธีวิจัย

3. นายดำรงค์ ขุมเงิน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองโพนทราย
อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษา คุณวุฒิทางการศึกษา วุฒิการศึกษา ปริญญาโท
สาขา การบริหารการศึกษา
ด้านโครงสร้างและเนื้อหา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลตงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ ๐๐๙๕

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ร.ร.เมืองโพนทราย
รับที่ ๑๙/๒๕๖๖
วันที่ ๑๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
เวลา ๐๙.๐๐ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นายตำรงค์ ขุมเงิน

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
เนื่องด้วย มมร. ขอความอนุเคราะห์
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
ของ นางปฏิญญา แพ่งกุล
นักศึกษา ป.โท สาขาบริหาร
การศึกษา.

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

กรุณาดำเนินการ
ขอบคุณ
-ดำเนินการ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๓๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๐๖ **วันที่** ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.วิมลพร ·สุวรรณแสนทวี

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๕๒

๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม (Try-out)

เจริญพร นายบุญเพิ่ม ศรีสุรกาญจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาสารคามวิทยา

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๕๖ **วันที่** ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(พระครูชัยรัตนากร, ดร.)
๑๓ มี.ค. ๖๖

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try - out)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลตงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๕๒

๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม (Try-out)

เจริญพร นายบุญเพ็ง ศรีสุรกาญจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองวิทยา

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๑๕๖

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายสุพจน์ หินกอง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสุวรรณภูมิ

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๕๒

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นางกาญจนา ไชยโย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยาง

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ป๐๗๕๒

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายอภิชาติ ดีกุดตุ้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวประชาสรรค์

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๕

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายสุพล สิงห์สถิตย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่สุวรรณภูมิ

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๔๖

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นางสาวนิตยา บางโท ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าข้าว

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๙

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายชยุต งามเกลี้ยง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกู่คันธนามหนองฝั่งแดง

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๑๕๒

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นางจินตนา ประกอบเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนขาม

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๕๒

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นางรัตปราณี บัวทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองพลับ

ด้วย นางปฏิญญา แพ่งกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๔๐๔๓๑๐๐๖ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ (ACADEMK ADMINISTRATION NOOEL BASED ON FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERMICE AREA OFFICE 2)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๙-๓๗๘๙-๙๔๖๔

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบในการวิจัย

1. ผอ.ดำรงค์ ขุมเงิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองโพนทราย
2. ผอ.สุทิน อักโข	ผู้อำนวยการโรงเรียนยางคำวิทยา
3. ผอ.อภิชาติ ดีกุดตุ้ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวประชาสรรค์
4. ผอ.วิษณุพงค์ วิเศษสม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยาง
5. ผอ.จำนงค์ เชิงหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสว่าง
6. ผอ.มนูญ บุ่งหวาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดง
7. ผอ.จำรัส เชิงหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหมากไฟ
8. ผอ.อนุพงษ์ บุญธรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียนสามขาพิทยาคม
9. ผอ.กิตติวัฒน์ วลัยศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหมากยาง
10. ผอ.ไชยวัฒน์ ไชยโย	ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนโมงสัมพันธ์ปลาคูณม่วงน้อย
11. ผอ.อรรถสิทธิ์ ดีพลงาม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนทอง
12. ผอ.ชยุต งามเกลี้ยง	ผู้อำนวยการโรงเรียนกู่คันธนามหนองฝั่งแดง
13. ผอ.นิตยา บางโท	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าข้าว
14. ผอ.จินตนา ประกอบเลิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนขาม
15. ผอ.รัตปราณี บัวทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองพลับ

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่ง และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2. แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางปฏิญญา แพ่งกุล
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

1.สถานภาพ 1.1 ☐ ครู 1.2 ☐ หัวหน้าวิชาการ
2. ระดับการศึกษา 2.1 ☐ ปริญญาตรี 2.2 ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ขนาดโรงเรียน 3.1 ☐ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 112 คน 3.2 ☐ โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน 3.3 ☐ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

คำชี้แจงโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ที่	ข้อความคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.ด้านการจัดหลักสูตร(ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
1	ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม										
2	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา										
3	ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน										
4	ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน										
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสม										
6.	ผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ										
2.ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
7.	สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ										
8.	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง										
9.	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท4										

ที่	ข้อความคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู										
11.	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน										
12.	สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน										
3.ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
13.	สถานศึกษามีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน										
14.	สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่เสมอ										
15.	สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน										
16.	ผู้บริหารพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม										
17.	สถานศึกษามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน										
18.	สถานศึกษาติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอน										
4.ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนตมหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
19.	ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล										
20.	สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา										
21.	ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด										
22.	ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน										

ที่	ข้อความคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
23.	ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ										
24.	สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด										
5.การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
25.	ผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้										
26.	ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี										
27.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิต และใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี										
28.	ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี										
29.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา										
30.	สถานมีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน										
6.ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)											
31.	ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ										

ที่	ข้อความคำถาม	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32.	ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร										
33.	ผู้บริหารมีการกำหนดแผนดำเนินการติดตาม กำกับและประเมินผลการนิเทศเป็นระบบและเหมาะสม										
34.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม										
35.	ผู้บริหารมีรูปแบบ วิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา										
36.	ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ										

ภาคผนวก ช

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบ

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบประเมินที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่ง และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

แบบประเมิน ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้ เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

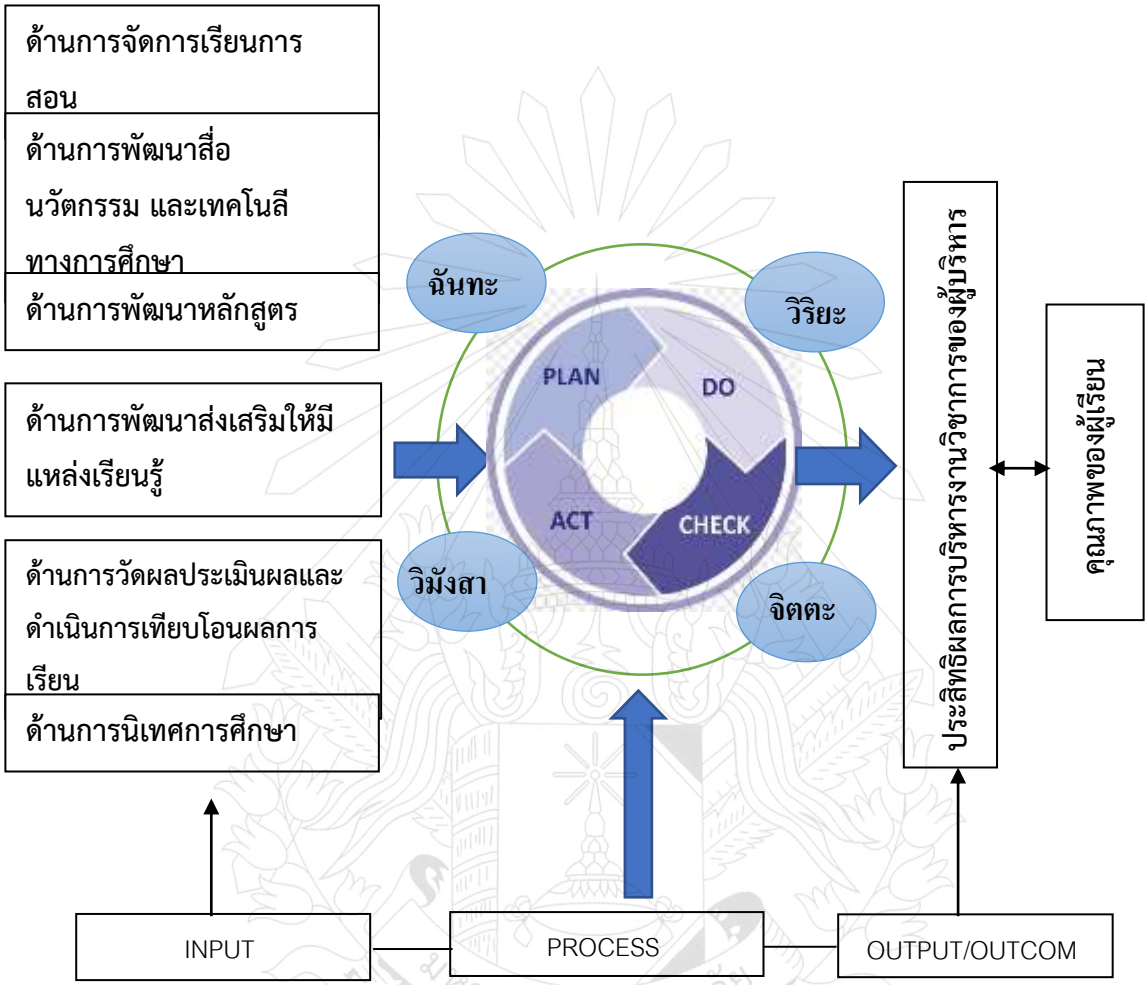
นางปฏิญญา แพ่งกุล
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ที่	องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	ด้านการจัดการเรียนการสอน										
2	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ										
	เทคโนโลยีทางการศึกษา										
3	ด้านการพัฒนาหลักสูตร										
4	ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้										
5	ด้านการวัดผลประเมินผลและ										
6	ด้านการนิเทศการศึกษา										

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับ น้อยที่สุด

รูปแบบการการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4

ภาคผนวก ซ

ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

รูปการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

นางปฏิญญา แพ่งกุล

---

1. รูปการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
1.ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าหลักสูตรแก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.ผู้บริหารให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาของเด็กทุกด้าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.ผู้บริหารส่งเสริมให้มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเพียงพอ และเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.ผู้บริหารมีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
7.สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใฝ่รู้และ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
9.สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมลักสูตรด้านทักษะวิชาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาท4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.สถานศึกษาจัดตารางสอนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันตลอดภาคเรียนเพื่อความสบายใจของครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนตรงตามชาเอกเพื่อลดปัญหาและความยากลำบากของครูในการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
13.ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.ผู้บริหารจัดให้มีเครื่องมือวัดและประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหาตามตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16.ผู้บริหารนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
17.ผู้บริหารมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18.สถานศึกษามีการเทียบโอนผลการเรียนทางการศึกษาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนตมหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
19.ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20.ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
เรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างหลากหลาย						
21.ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเลือกใช้สื่อตรงกับกิจกรรมและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22.ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต จัดหา สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.สถานศึกษามีการให้บริการวัสดุและสื่อการเรียนรู้ และการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24.มีการวางแผนนิเทศติดตามและประเมินผลการผลิต จัดหาปรับปรุง พัฒนา และบำรุง รักษาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5.การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
25.ผู้บริหารร่วมการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26.ผู้บริหารระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27.ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านการผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28.ผู้บริหารติดตาม ตรวจสอบในการดูแลรักษาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
29.สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30.สถานศึกษามีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก้าวทันยุคปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.ด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)						
31.ผู้บริหารมีการชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			∑R	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
อย่างมีประสิทธิภาพ						
32.ผู้บริหารมีการนิเทศลักษณะเป็นกัลยาณมิตร	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
33.ผู้บริหารมีการกำหนดแผนดำเนินการ ติดตาม กำกับและประเมินผลการนิเทศ เป็นระบบและเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34.ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35.ผู้บริหารมีรูปแบบ วิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36.ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

สูตร $\sum R = \frac{IOC}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

<u>หมายเหตุ</u>: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

ภาคผนวก ณ
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
รูปการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
นางปฏิญญา แพ่งกุล

รูปการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

องค์ประกอบของรูปแบบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
1.ด้านการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.ด้านการพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.ด้านการนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

สูตร =

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางปฏิญญา แพ่งกุล

วัน เดือน ปีเกิด : วันที่ 30 มีนาคม 2521

ชาติภูมิ : ร้อยเอ็ด

ที่อยู่ปัจจุบัน : 53 หมู่ 14 ตำบล โพนทราย อำเภอ โพนทราย
จังหวัดร้อยเอ็ด
E- mail pathinya3536@gmail.com
Tel.0937899464
Line.kruplevsc

การศึกษา : ปริญญาตรี วิทยาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วิชาเอกคณิตศาสตร์
: วิชาโทคอมพิวเตอร์

หน้าที่การงานปัจจุบัน : รับราชการ โรงเรียนเมืองโพนทราย อำเภอโพนทราย
จังหวัดร้อยเอ็ด